

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

BLOEMENDAAL (SG_R3_DEM_01)

HALEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op **XXXXXX** nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied in kwestie de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied.

Hoofdstuk 2 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 3 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 4 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief "Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden" in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **xx/xx/xx** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

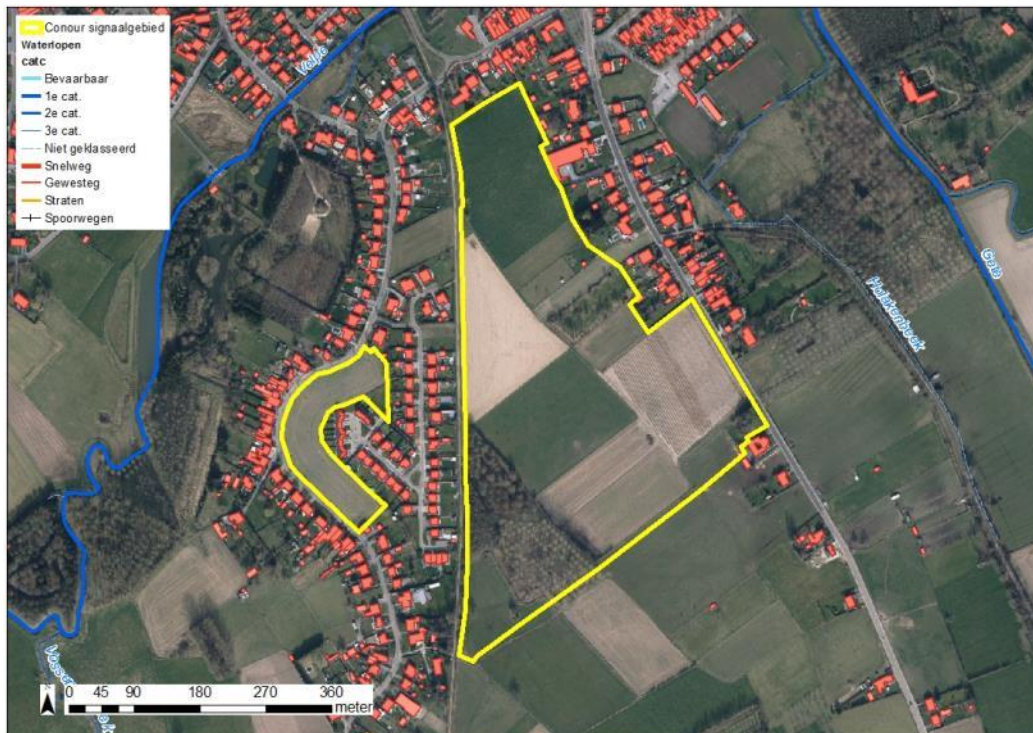
Gemeente(n): Halen

Provincie(s): Limburg

Ligging: Bloemendaal

Bekken: DEMERBEKKEN

Betrokken waterlopen: Gete (1ste cat), Velpe (1ste cat)

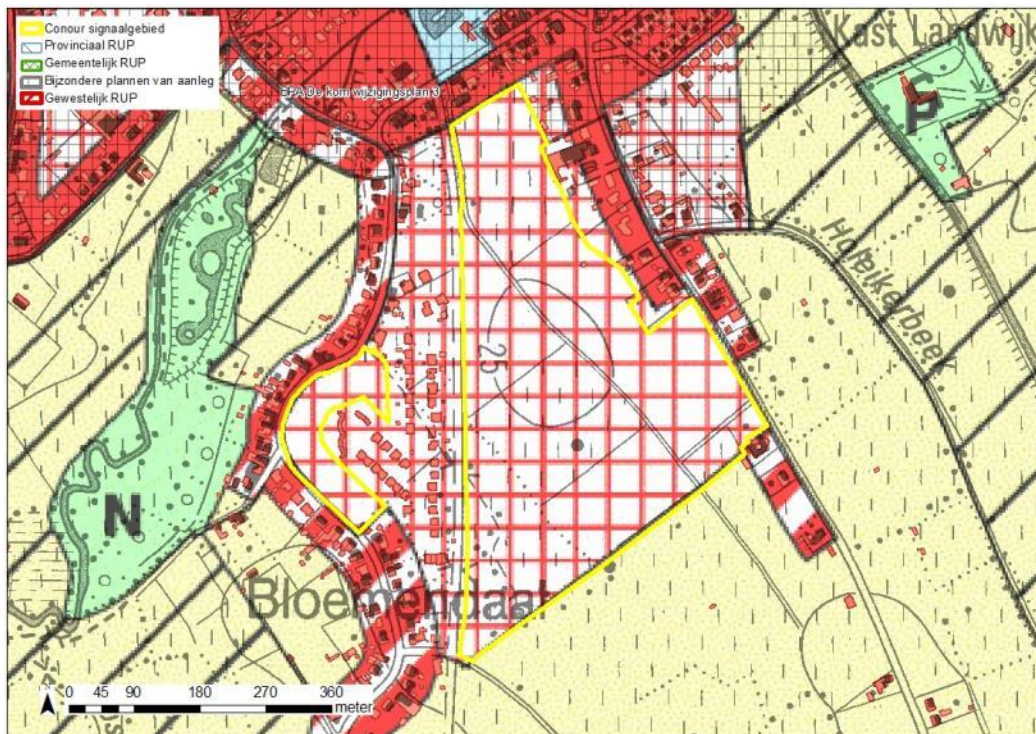
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van straatnamen, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied ligt volgens het gewestplan in woonuitbreidingsgebied .

Globale beschrijving:

Een klein deel thv het Winkelbeekplein is recent verkaveld en bebouwd. Het overgrote deel is in gebruik als weiland of bebost (populierenbos).

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/3/2015 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Ondanks een gedeeltelijke ontwikkeling van het woonuitbreidingsgebied Bloemendaal sinds de selectie (eind 2014), blijft een analyse van de onbebouwde delen relevant op basis van de gekende overstromingsproblematiek.

Voor een groot onbebouwd gedeelte met grote overstromingskans van het woonuitbreidingsgebied Bloemendaal is de bestaande functionele invulling (weiland) kwetsbaar.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Meerdere delen van het woonuitbreidingsgebied Bloemendaal zijn onbebouwd en hebben een kleine tot grote overstromingskans. Ruimtelijke afspraken voor het geheel van het woonuitbreidingsgebied zijn aangewezen. Het volledige woonuitbreidingsgebied Bloemendaal wordt dan ook afgebakend.

In de oorspronkelijk "selectie reeks 3" van signaalgebieden waren bijkomend volgende gebieden opgenomen:

- gedeelte langs linkeroever en rechteroever van de Velpe tussen Sportlaan en Koekoeklaan,
- gedeelte langsheen de Bergstraat,
- resterende percelen woongebied langs Kannonierstraat, Zittaardstraat, Fonteinstraat, Firmin Jacobslaan, Zwarte Duivelstraat
- gedeelte in industriepark Halensbroek.

Bij deze zones is de watertoets het meest aangewezen instrument voor afstemming tussen eventuele ruimtelijke ontwikkelingen en het waterbergend vermogen. Een specifieke afbakening als signaalgebied biedt geen meerwaarde en is niet opgenomen in deze startbeslissing.

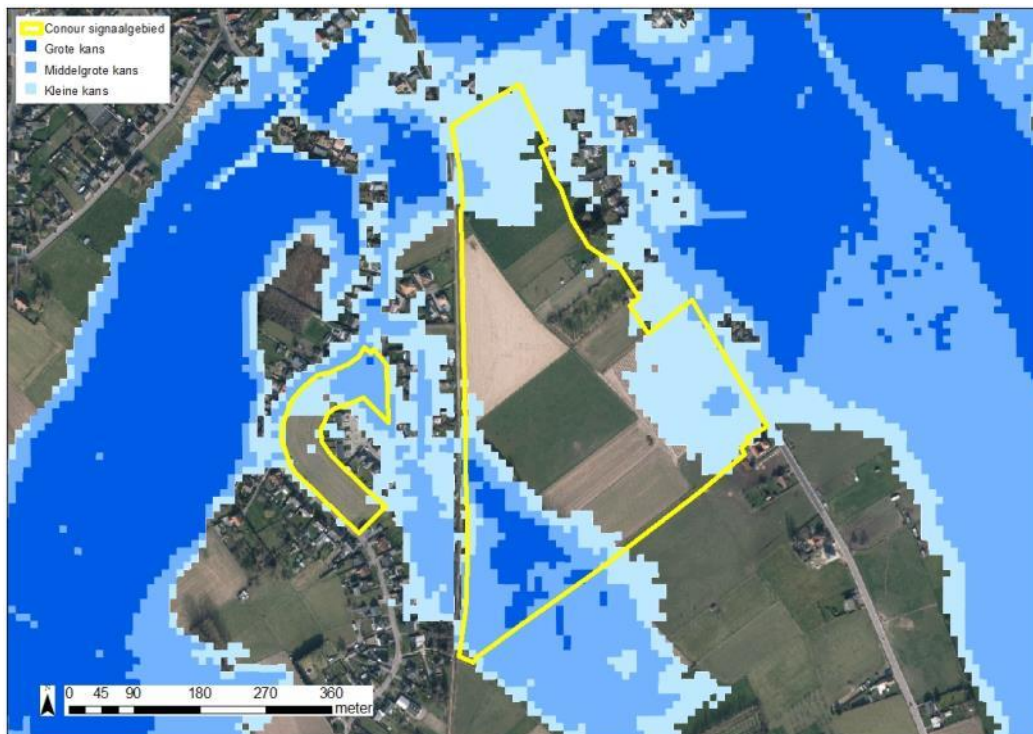
3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) zijn overstromingsgevaarkaarten in opmaak die voor definitieve goedkeuring zullen voorgelegd worden op de CIW van oktober 2013. Onderstaande kaarten betreffen de voorlopige kaarten, goedgekeurd op de CIW-vergadering van december 2012 en geven een inschatting van de overstromingskans onder huidige klimaatomstandigheden. Ze vormen een aanvulling of verfijning op de informatie die bij de opmaak van de fiches door de bekkenbesturen beschikbaar was.

De overstromingskansen klein, middelgroot en groot komen voor de Vlaamse waterlopen in alle bekkens bij benadering overeen met overstromingen met een terugkeerperiode van 10, 100 en 1000 jaar. Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Figuur: De weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bron: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-02-28), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

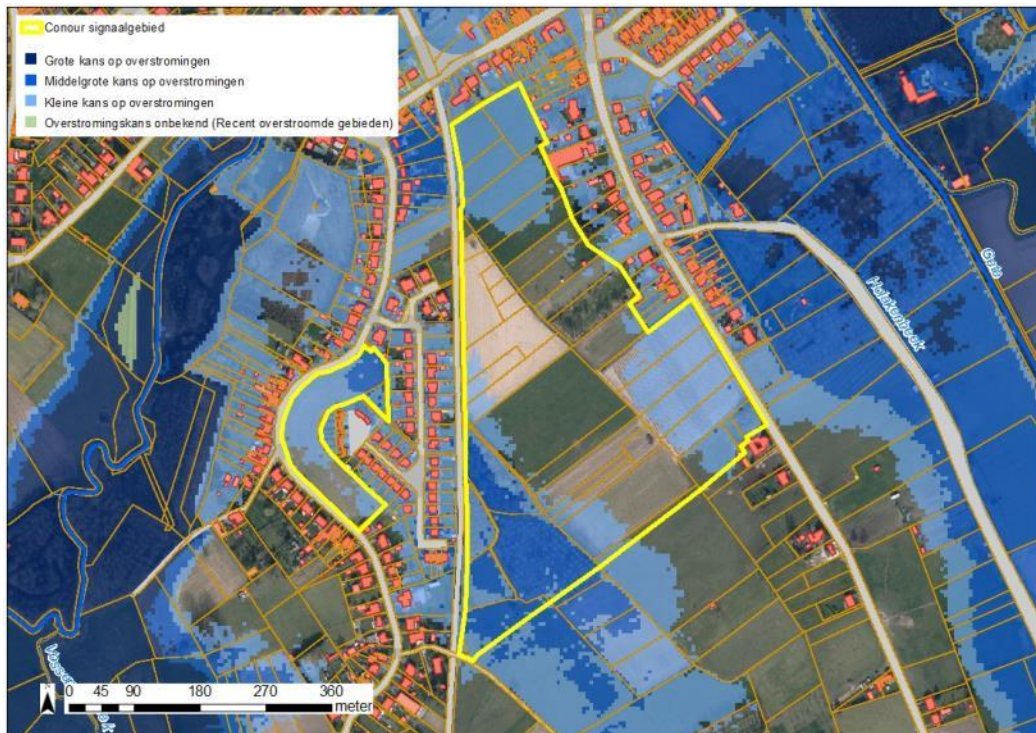
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

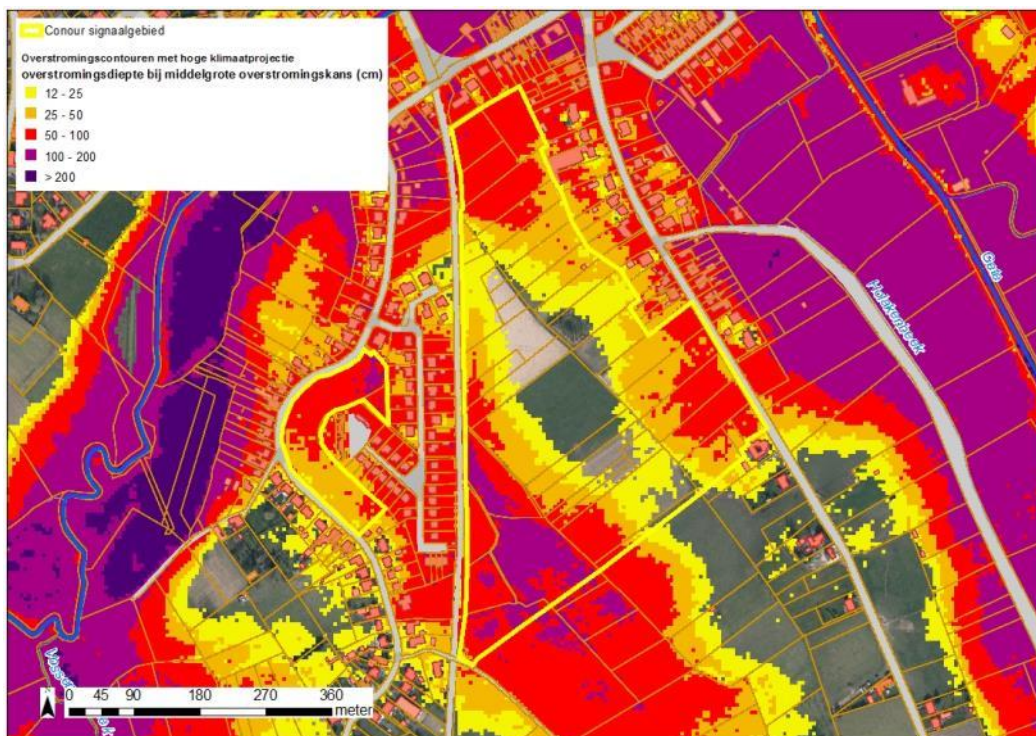
² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Figuur: De weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bron: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Figuur: De weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bron: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

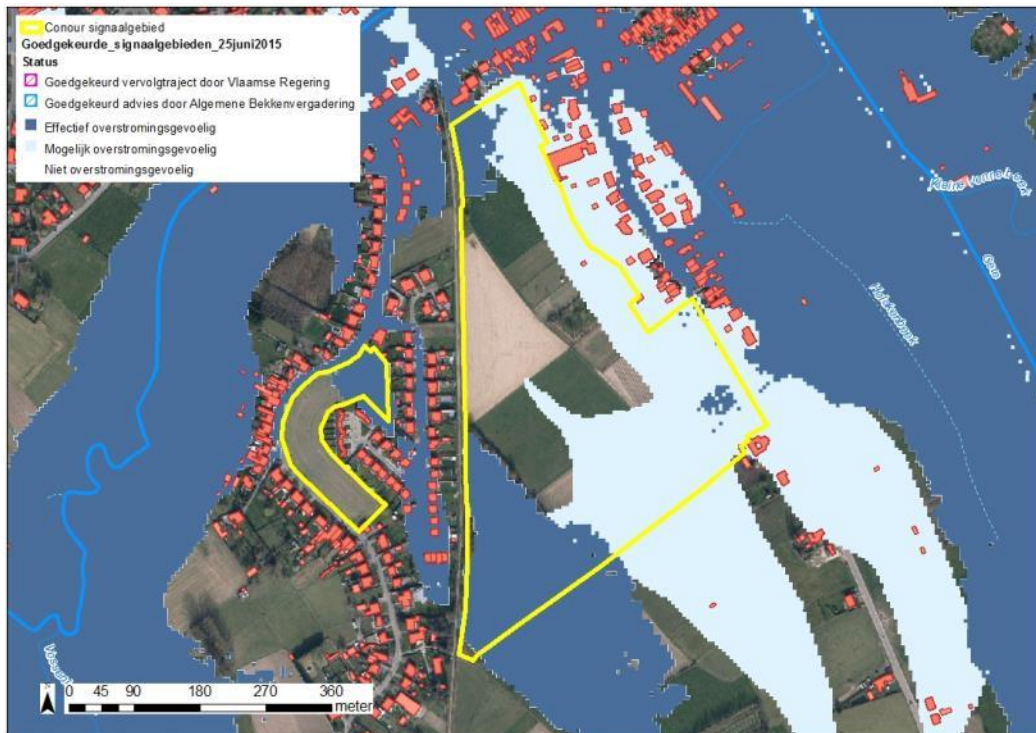
De wateroverlast van het woonuitbreidingsgebied wordt in hoofdzaak veroorzaakt door overtopping van de (deels ingebuisde) Winkelbeek en regenwater afstromend van de landbouwpercelen.

De delen langsheen de Winkelbeek zijn effectief overstromingsgevoelig en hebben een middelgrote tot kleine overstromingskans. De delen hogerop of verder van de Winkelbeek zijn mogelijk overstromingsgevoelig en hebben een kleine of geen overstromingskans.

Het noordelijk deel van het gebied (grenzend aan de Koekoekslaan) overstroomt vanuit de Velpe.

Diverse delen van de gebieden stonden bij het hoogwater van november 2010 onder water.

Uitgaande van de kaarten voor de klimaattoets hebben grote delen van het afgebakende signaalgebied een voorspelde wateroverlast van 50 cm of meer.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

4 Gebiedsvisie

4.1 Beleidsdocumenten Integraal Waterbeleid

Voor het woonuitbreidingsgebied Bloemendaal zal voor de overstroombare delen langsheen de Winkelbeek bij hevige neerslag steeds wateroverlast optreden. Hier kan de de (deels ingebuisde) Winkelbeek de afvoer naar de Velpe niet voorzien. Maatregelen voor het afstromend regenwater op de hoger gelegen akkers te vertragen of te infiltreren zullen slechts een beperkte impact hebben. Overstroming vanuit de Velpe van het noordelijk deel van het woonuitbreidingsgebied zal minder snel voorkomen door aanleg van het overstromingsgebied op de Velpe juist stroomopwaarts gelegen. Bij hevige neerslag blijft het gebied echter steeds overstromingsgevoelig.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan stelt een herbestemming van het zuidelijk deel woonuitbreidingsgebied Bloemendaal naar agrarisch gebied voorop (kaderend binnen het principieel akkoord van 15/07/2004 ivf het vrijgeven van het WUG H-WU3). Het noordelijk deel van het woonuitbreidingsgebied komt prioritair voor ontwikkeling in aanmerking.

4.3 Lopende initiatieven

Ondertussen werd recent een deel van de cluster langs het Winkelbeekplein bebouwd.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd. Op het overleg van 06/07/2015 waren volgende actoren aanwezig:

Jeroen Jansen, VMM - Bakkensecretariaat Demerbekken

Marleen Duflos, Ruimte Vlaanderen

Bram Vogels, VMM

Michel Decat, VMM

Steven Beyen, provincie Limburg

Sara Lemmens, provincie Limburg

Kris Jacobs, stad Halen

Ronny Wuestenbergs, stad Halen

Lutgard Liesenborghs, stad Halen

Omtrent diverse gebieden waren deze actoren het eens omtrent de scenariokeuzes. Mogelijke initiatieven vanuit de stad Halen dienden afgetoetst te worden op het schepencollege.

Op 19/10/2015 en 27/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

De huidige bestemming van delen van het woonuitbreidingsgebied Bloemendaal is niet compatibel met het waterbergend vermogen en de overstromingskans. Het functioneel blijven van delen van het onbebouwde woonuitbreidingsgebied Bloemendaal als waterbergingsgebied is essentieel voor het voorkomen van bijkomende wateroverlast en het beperken van de wateroverlast van de reeds bebouwde ruimtes. Een herbestemming van delen van het woonuitbreidingsgebied is bijgevolg aangewezen.

⇒ **Scenario C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.**

Instrument:

Voor een herbestemming van (delen van) het woonuitbreidingsgebied dient een Ruimtelijk Uitvoeringsplan opgemaakt te worden. Aangezien diverse delen van het WUG overstromingsgevoelig zijn, is het aangewezen ruimtelijke afspraken vast te leggen voor het gehele woonuitbreidingsgebied.

Initiatiefnemer:

Stad Halen gaat de haalbaarheid na om als initiatiefnemer op te treden om een RUP op te stellen (zoals ook aangegeven in het GRS). Een gemeentelijk RUP kan worden opgemaakt indien een opportuniteit zich voordoet.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Delen van dit signaalgebied zijn mogelijk en effectief overstromingsgevoelig. Een herbestemming voor het woonuitbreidingsgebied Bloemendaal is aan de orde, waarbij afstemming met het watersysteem noodzakelijk is om bijkomende problemen van wateroverlast te voorkomen.

Beslissing Vlaamse Regering d.d.

aanvullen

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

DE ALK (SG_R3_DEM_02)

ALKEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “De Alk” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **xx/xx/xx** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Alken

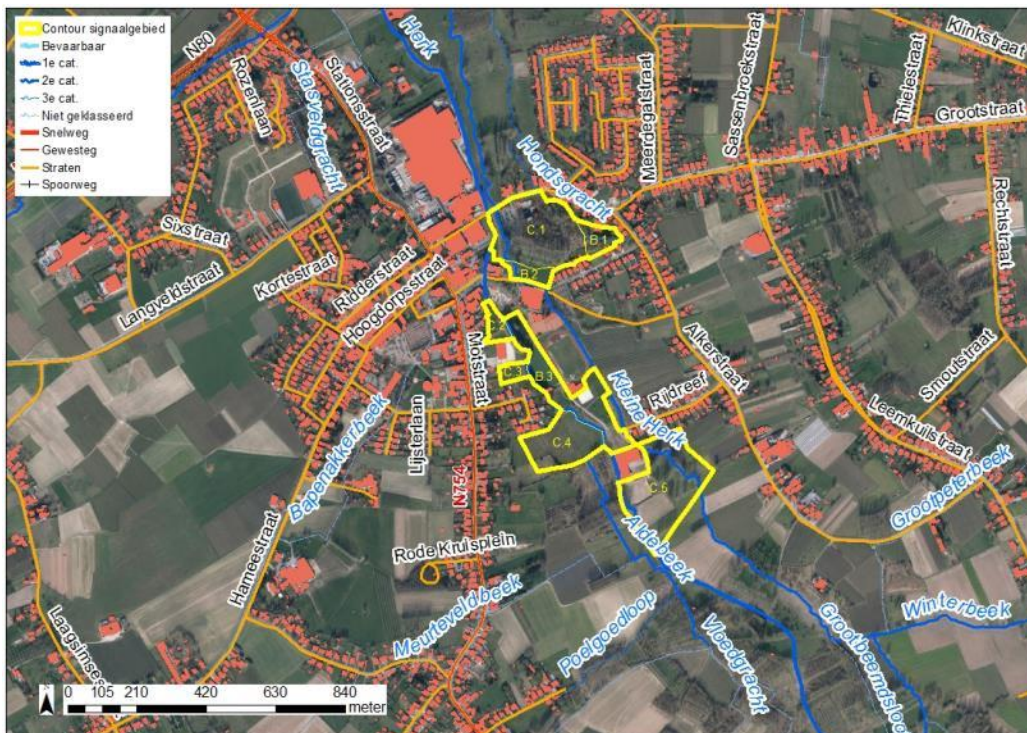
Provincie(s): Limburg

Ligging: Herk-Kleine Herk centrum Alken

Bekken: Demerbekken

Betrokken waterlopen: Herk (1ste cat), Kleine Herk (2e cat), Hondsgrecht (3e cat)

Oppervlakte: 10 ha zuidelijk deel (niet allemaal relevant wegens speeltuin+ sportcentrum weinig kwetsbaar voor ontwikkeling) ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Volgens het gewestplan is de bestemming van het signaalgebied recreatiegebied, industriegebied, en woonuitbreidingsgebied

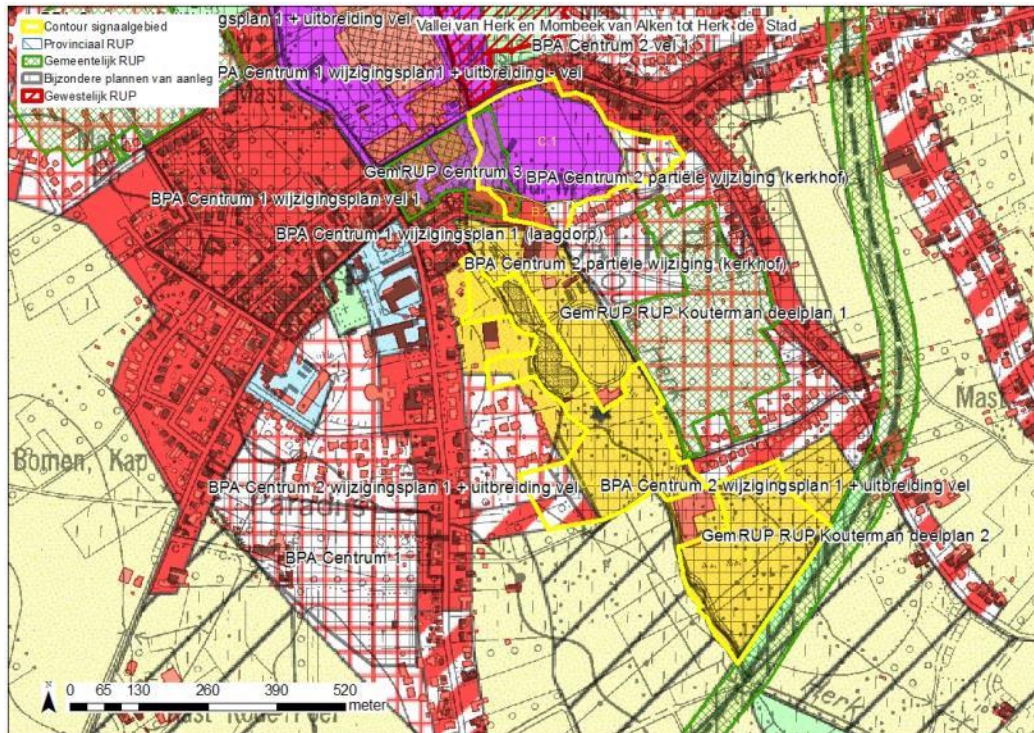
Het industriegebied ligt deels binnen het BPA 'Centrum 1 wijzigingsplan1 + uitbreiding' dat de delen ten zuiden van de brouwerij reeds deels heeft omgezet naar parkgebied. In het PRUP "Regionale bedrijventerreinen brouwerij Alken en uitbreidingszone Kolmen" (goedgekeurd bij MB van 05/07/2011 maar verzoek tot nietigverklaring bij RvS) krijgt deze zuidelijke industriezone de bestemming "industriezone met nabestemming valleigebied met afwerking groene woonrand". Ook het noordelijk deel dat herbevestigd werd tot industriezone is aangeduid als signaalgebied op de nieuwe signaalgebiedenkaart (grote overstromingskans). Indien het PRUP alsnog vernietigd zou worden, is analyse van deze zone eveneens aangewezen.

Globale beschrijving:

Het industriegebied is grotendeels weiland/park.

Het recreatiegebied is een recreatiedomein met sportterreinen 'de Alk': de huidige functionele invulling wordt weinig kwetsbaar geacht.

Het woonuitbreidingsgebied is momenteel een laagstamboomgaard.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Groot-schalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/3/2015 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

De beslissing van de Vlaamse Regering voor de signaalgebieden van reeks 1 (fase 2) van 9 mei 2014 voorziet dat dit gebied in reeks 3 geanalyseerd moet worden. Voor een deel van de recreatiezone is de bestaande functionele invulling niet kwetsbaar (sportterreinen, recreatiedomein de Alk). Voor het gedeelte in woonuitbreidingsgebied is momenteel een gemeentelijk RUP Kouterman in opmaak dat in overeenstemming is met de omzendbrief signaalgebieden.

Het signaalgebied is een overstromingsgevoelig, ligt in het centrum van de gemeente, is nog niet volledig ingevuld en heeft een belangrijk potentieel voor waterberging.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

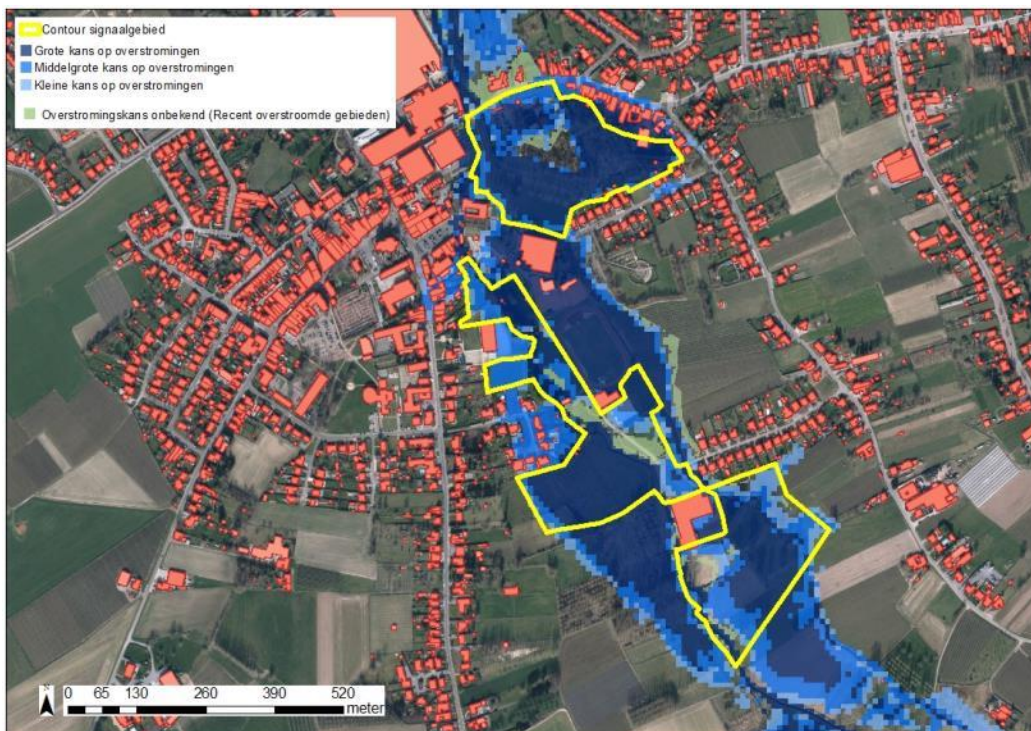
3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

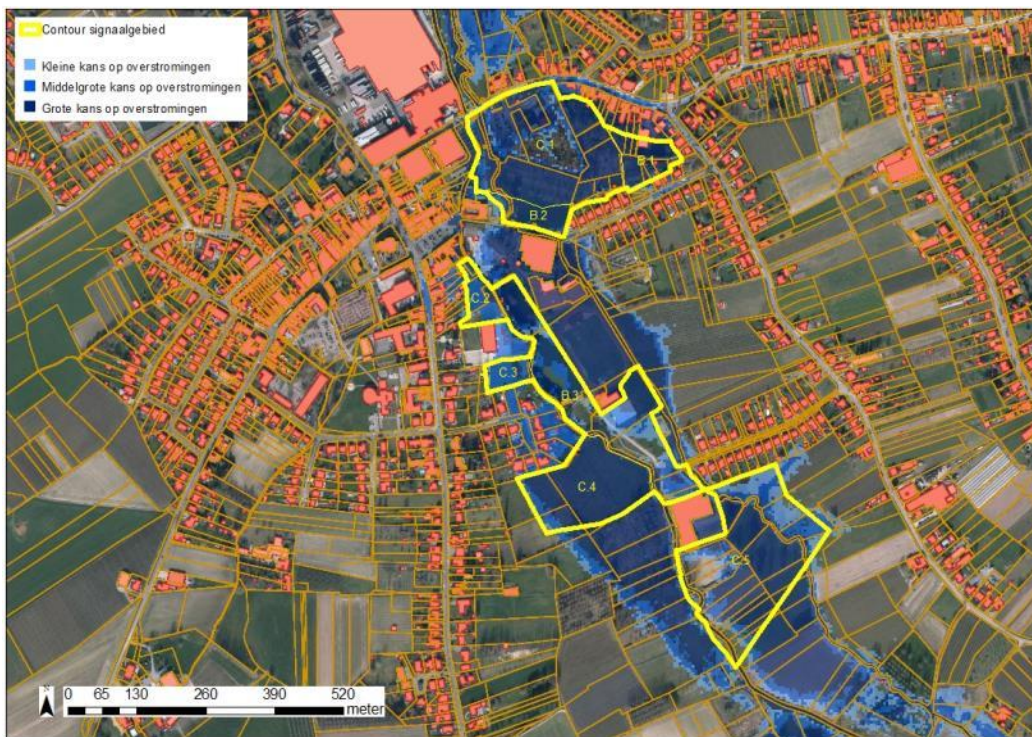
Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

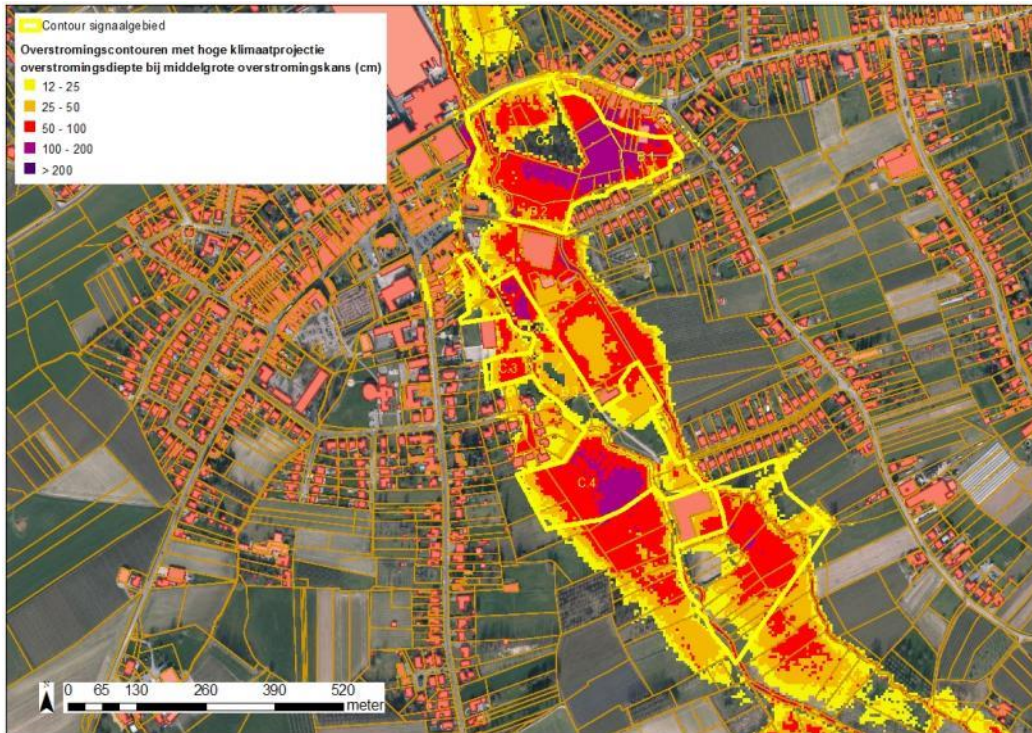
3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

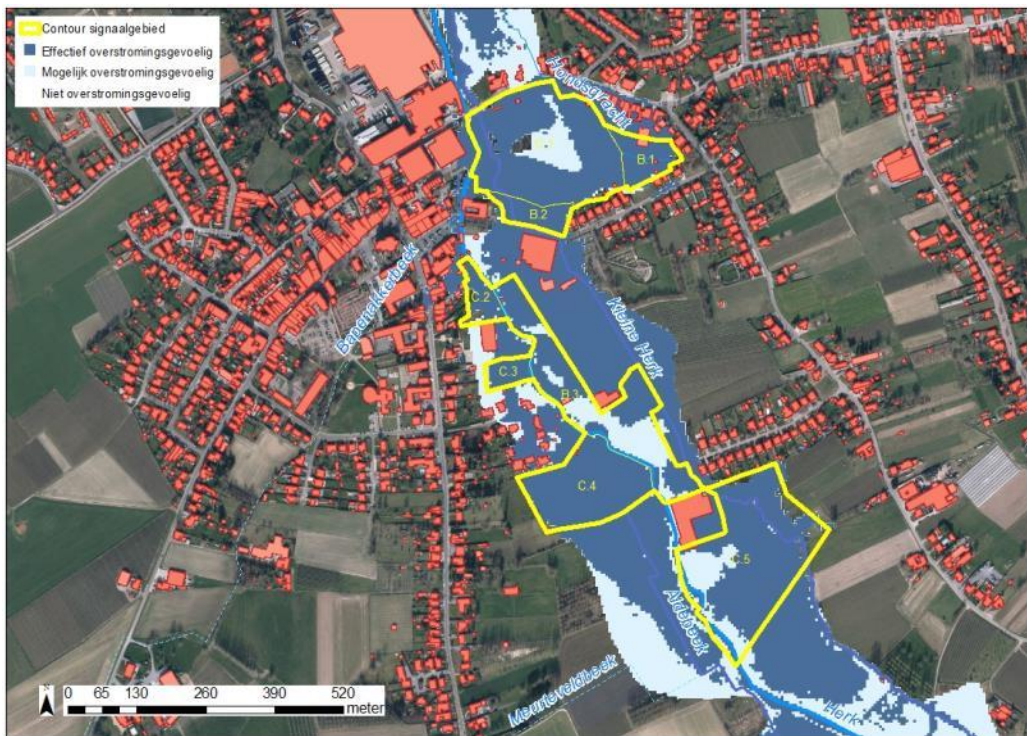

Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Het gebied bevindt zich in de vallei van Herk en kleine Herk, in het centrum van de gemeente Alken en is gevoelig voor overstromingen vanuit de waterloop. Overstromingsgevaar Middel) groot,

Verder stroomopwaarts wordt op korte termijn (2014-2015-2016?) het wachtbekken van Grote Beemd door de waterbeheerder (VMM) uitgebouwd. Verder stroomopwaarts (Wellen) zal bijkomend het wachtbekken van Hertentationeel worden.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De Herk en kleine Herk zijn overstromingsgevoelig en stromen hier door het centrum van de gemeente. Het is belangrijk om de hier nog beschikbare ruimte voor water te benutten. Waar er mogelijkheden zijn om de waterloop natuurlijk te laten meanderen en overstroomt dient deze mogelijkheid, ook omwille van redenen van waterkwaliteit en ecologie te worden meegenomen. Het doortrekken van de open vallei doorheen dit stuk Alken, in aansluiting met de andere stukken vallei buiten het centrum is zeker ook een na te streven doelstelling.

De Herk en Kleine Herk zijn in het ontwerp stroomgebiedbeheerplan aangeduid als aandachtsgebied. Bedoeling is om tegen 2027 de goede waterkwaliteit te behalen. In dat opzicht is het zeker belangrijk om bij het opmaken van het RUP ook rekening te houden met elementen die een positieve invloed hebben op de waterkwaliteit, met name het aansluiten op de riolering van de toiletten in recreatiegebied 'De Alk', andere rioleringswerken en het stimuleren van het zelfzuiverend vermogen van de waterloop door bij de inrichting van de Herk aandacht te hebben voor de structuurkwaliteit van de waterloop (aangepast beheer, mogelijkheden tot hermeandering, ...).

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het grootste deel van zone C1 is een provinciaal RUP van toepassing: PRUP "regionale bedrijventerreinen brouwerij Alken en uitbreiding Kolmen".

4.3 Lopende initiatieven:

In de zone van het woonuitbreidingsgebied is het gemeentelijk RUP Kouterman in opmaak. Dit voorziet naast een invulling als zone voor parkgebied langs de Herk (in overeenstemming met

omzendbrief signaalgebieden) ook een zone voor wonen, zorgcampus en aanvullende voorzieningen, woonproject en sociaal woonproject en woonreservegebied.

Voor het grotere gebied is de gemeente Alken bereid om een RUP Alken Valley 2020 op te maken.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Het eerste overleg vond plaats op 25/08/2015.

Op dit overleg waren aanwezig

Jan Vanvelk	Bekkencoördinator
Jos Werelds	Watering de Herk
Michel Decat	Vlaamse Milieumaatschappij
Karin Gijsen	Ruimte Vlaanderen
Veronique Vranken	Provincie Limburg – Dienst Ruimtelijke Planning en Beleid
Toon Coenen	Stedenbouwkundig ambtenaar gemeente Alken
André Vanhex	Schepen openbare werken en ruimtelijke ordening
Laurien Maes	Milieuambtenaar gemeente Alken, secretaris.

Een tweede werkoverleg vond plaats op 16/10/2015 met de bedoeling de zones A, B en C te verfijnen. Hierop waren Steven Beyen (Provincie Limburg dienst waterlopen.), Jan Vanvelk (Bekkencoördinator), André Vanhex (Schepen Openbare Werken en Ruimtelijke Ordening) en Toon Coenen (stedenbouwkundig ambtenaar) aanwezig. Op 21/10/2015 werd het voorstel toegelicht door Jan Vanvelk en Steven Beyen aan het voltallige College van Burgemeester en Schepenen

Op 2/12/2015 stond de goedkeuring van het voorstel op de agenda heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied De Alk zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- Er werden vijf zones C aangeduid:

Voor zone C1 geldt dat de nieuwe functionele invulling in overeenstemming moet zijn met het PRUP “regionale bedrijventerreinen brouwerij Alken en uitbreiding Kolmen” en tegemoet moet komen aan de voorwaarden gesteld in de stedenbouwkundige voorschriften. In het PRUP wordt gesteld dat deze zone bestemd wordt als valleigebied met afwerking groene woonrand. De zone moet een hoofdzakelijk groen en landschappelijk karakter hebben en moet de continuïteit van het valleigebied vrijwaren. Indien tegemoet gekomen wordt aan de voorschriften, is de bestemming beperkt combineerbaar met parkeren, mits dit terrein overstroombaar is, niet wordt verhard of gedraineerd, doorlaatbaar wordt geconstrueerd en niet opgehoogd of bebouwd wordt. Deze voorwaarden moeten geregeld worden binnen een gemeentelijk RUP waarvoor de gemeente subsidiariteit aan de provincie moet vragen.

Voor zone C2, C3 en C4 geldt dat hier een zachte bestemming, combineerbaar met de overstromings- en valleifunctie, wordt gekozen. Voor wat zone C4 betreft neemt de gemeente een minderheidsstandpunt in dat inhoudt dat de gemeente enkel akkoord kan gaan met de

bestemmingswijziging op voorwaarde dat het Vlaams Gewest voor 100 % instaat voor de kosten van mogelijke planschade.

Voor zone C5 geldt dat de bestemming combineerbaar is met het gebruik als voetbalterrein, mits dit terrein overstroombaar is, niet wordt verhard of gedraineerd, doorlaatbaar wordt geconstrueerd, niet wordt opgehoogd en niet bebouwd.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Er werden 3 zones B aangeduid:

Zone B1 is woonuitbreidingsgebied maar quasi nog volledig onbebouwd (achtertuinen of achterste delen van onbenutte percelen). De bestemming kan an sich behouden blijven maar mits beperkingen/voorwaarden in de betekenis van niet ophogen, geen (bijkomende) gebouwen zetten en niet verharden of draineren.

B2 is momenteel 1/3 woonuitbreidingsgebied en 2/3 woongebied en grenst aan de Koutermansstraat-Laagdorp. De bestemming(en) kan/kunnen behouden blijven doch enkel als bijkomende maatregelen getroffen worden. In deze zone gelden dezelfde restricties als in B1 maar met dit verschil dat (bijkomende) bebouwing wel kan als deze volstrekt overstromingsveilig geconstueerd wordt.

B3 ten slotte heeft volledig de bestemming "recreatiegebied". Dit kan zo blijven maar het terrein moet overstroombaar blijven, mag niet opgehoogd, bebouwd, gedraineerd of verhard worden (tenzij er waterdoorlaatbare verharding toegepast wordt).

A: watertoets

- Er werden geen zones A aangeduid.

Instrument:

RUP

Initiatiefnemer:

Gemeente Alken

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Een herbestemming van het gebied door middel van een gemeentelijk RUP is aan de orde. Hiervoor werden vijf zones C aangeduid, waar een bestemmingswijziging noodzakelijk is, en drie zones B, waar de bestemming op zich behouden kan blijven, maar waar er wel bijkomende voorwaarden nodig zijn. Er werden geen zones A aangeduid. De randvoorwaarden die verwerkt moeten worden in de stedenbouwkundige voorschriften van het RUP zijn aangegeven onder het punt 6 van de ontwerpstartbeslissing.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied RECREATIEGEBIED VIVERSEL (SG_R3_DEM_03) HEUSDEN-ZOLDER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied "Recreatiegebied Viversel" de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief "Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden" in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **xx/xx/xx** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Heusden-Zolder

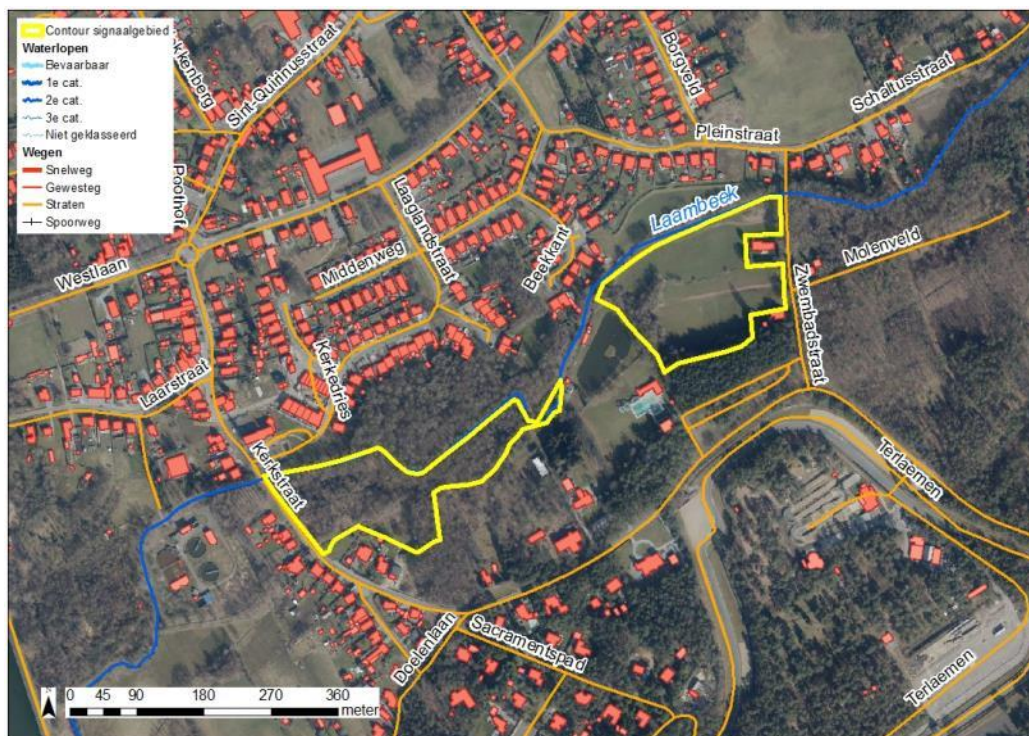
Provincie(s): Limburg

Ligging: Het signaalgebied "Recreatiegebied Viversel" is gelegen tussen de kern van Viversel en het circuit van Zolder. Het bevindt zich langsheen de Laambeek tussen de Zwembadstraat en de Kerkstraat.

Bekken: Demerbekken

Betrokken waterlopen: Laambeek (2e cat)

Oppervlakte: 6,17 ha

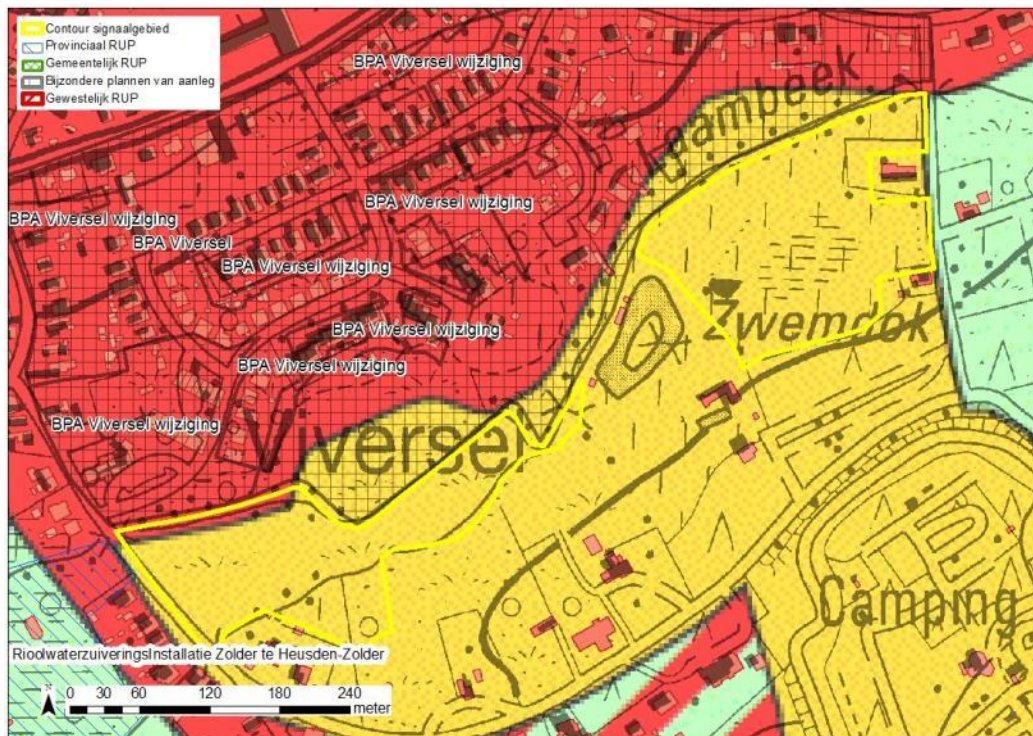
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft volgens het gewestplan de bestemming recreatiegebied.

Globale beschrijving:

Het oostelijk deel van het signaalgebied is een weiland dat occasioneel dienst doet als parking bij grote evenementen op het circuit van Zolder. Een klein deel is ingenomen door een bosje. Het westelijk deel van het signaalgebied is bebost. Tussen de 2 delen van het signaalgebied ligt een visvijver met bijhorend lokaal.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 3/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het gebied vormt een grote aaneengesloten zone recreatiegebied (+ woongebied) met grotendeels een grote overstromingskans. Wegens grote dynamiek en investeringen ter hoogte van het circuit van Terlaemen (Zolder) kent het gebied enige ontwikkelingsdruk. Deze zone vormt de enige beschikbare eventuele uitbreidingszone voor het circuit in de toekomst.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. In de zone ten noorden van de Laambeek (woongebied+recreatiegebied) is het gebied door het BPA 'Viversel' (1987) omgezet naar bos. Deze bestemming is compatibel met het watersysteem en bijgevolg werd dit deel uit de afbakening gelaten. Het is wel belangrijk dat deze bestemming ook in de toekomst behouden blijft. De overige oorspronkelijk geselecteerde zones in de onmiddellijke omgeving betroffen kleinere delen in ontwikkeld woongebied en de site van de RWZI. Deze zijn niet meegenomen in de afbakening.

De afbakening beperkt zich dus tot het deel ten zuiden van de Laambeek (met de Laambeek als noordelijke begrenzing) en bestaat uit 2 delen. De grenzen van het gebied zijn gebaseerd op de overstromingskanskaart, het digitaal hoogtemodel, perceelsgrenzen en de waterloop. Bestaande bebouwing is uit de afbakening gelaten.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

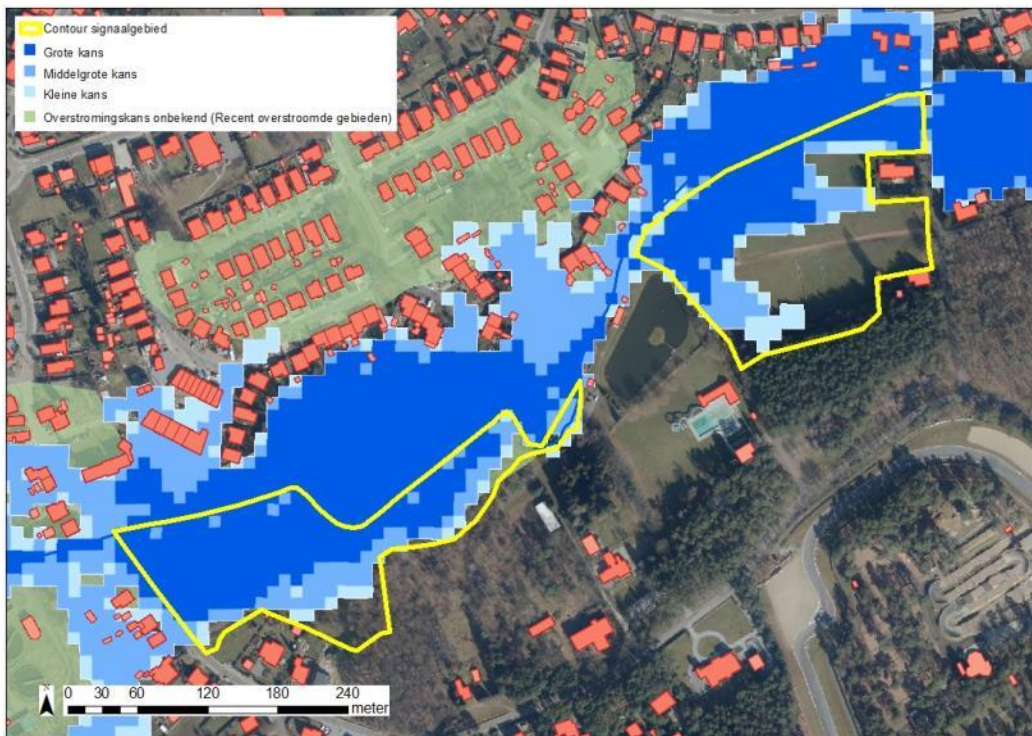
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Een groot deel van het signaalgebied kent een grote overstromingskans. In het zuidelijk deel van het oostelijk deelgebied is er geen overstromingskans gekend.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Niet beschikbaar voor dit gebied.

3.2 Bespreking watersysteem

De Laambeek (2de categorie) stroomt van oost naar west doorheen het gebied en vormt de noordelijke begrenzing van het signaalgebied. Net stroomafwaarts van het signaalgebied ligt een waterzuiveringsinstallatie. In het westelijk deelgebied is de oude loop van de Laambeek nog aanwezig. Er wordt nagegaan of deze oude loop kan ingeschakeld worden om regenwater van (toekomstige) bebouwing/riolering langs de Kerkstraat op te vangen.

Het signaalgebied is grotendeels effectief overstromingsgevoelig en kent grotendeels een grote overstromingskans. Enkel het zuidelijk deel van het oostelijk deelgebied is niet overstromingsgevoelig.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het signaalgebied is volgens het ontwerp stroomgebiedbeheerplan Schelde gelegen in het speerpuntgebied van de Mangelbeek. Er worden geen specifieke acties gepland in het signaalgebied, enkel de algemene actie 8A_C_477: *Wegwerken vismigratieknelpunten op de Laambeek (behorend tot speciale beschermingszone BE2200031) in overeenstemming met de instandhoudingsdoelstellingen.*

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS) (bindend deel) wordt de Laambeek ter hoogte van Viversel aangeduid als “drager van lokale natuurverbindingen”. Verder ligt het signaalgebied binnen het “Toeristisch recreatief kerngebied Bolderberg en Viversel” (richtinggevend deel GRS).

Er zijn verder geen gemeentelijke initiatieven gepland.

4.3 Lopende initiatieven:

Vanuit de gemeente zijn er geen plannen voor dit gebied.

Momenteel wordt er voor het gehele gebied rond het circuit ontwerpend onderzoek gedaan naar de optimale inrichting van het gebied als poort tot de Wijers (in het kader van het T.OP Limburg project van het departement Ruimte Vlaanderen, ism de gemeente, het circuit van Zolder, de VLM). De

conclusies van de signaalgebieden zullen in dit project als aandachtspunt verder meegenomen worden.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Op 17/07/2015 vond een eerste overleg plaats in Heusden-Zolder.

Aanwezigen: Els Jennen (Heusden-Zolder), Steven Beyen (provincie Limburg dienst waterlopen), Rosita Vanbergen (Ruimte Vlaanderen APL), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen AGP), Jan Vanvelk (Bekkensecretariaat Demer).

Op het overleg werden alle signaalgebieden in Heusden-Zolder besproken. Zowel de mogelijke afbakening als de mogelijke ontwikkelingsperspectieven werden in overleg opgesteld. Na de vergadering werden nog per mail een aantal zaken verduidelijkt (o.a. opmaak hoogtemodel).

Op 26/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Niet van toepassing

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De bestemming recreatiegebied is op zich verenigbaar met het watersysteem en de overstromingsproblematiek op voorwaarde dat er geen constructies, ophogingen of verhardingen worden voorzien die een negatieve impact hebben op het waterbergend vermogen. Het gebied moet ten alle tijde zijn rol als waterbergingsgebied kunnen blijven vervullen.

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

Watertoets. De bevoegde instanties vertalen bovengenoemde voorwaarden door bij de toepassing van de watertoets.

Initiatiefnemer: /

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Uit de analyse en het overleg blijkt dat het signaalgebied een hoge overstromingskans kent. Toekomstige recreatieve ontwikkelingen in het gebied moeten dan ook hiermee rekening houden. De bestemming recreatiegebied is op zich verenigbaar met het watersysteem en de overstromingsproblematiek op voorwaarde dat er geen constructies, ophogingen of verhardingen worden voorzien die een negatieve impact hebben op het waterbergend vermogen. Het gebied moet ten alle tijde zijn rol als waterbergingsgebied kunnen blijven vervullen. De bevoegde instanties vertalen bovengenoemde voorwaarden door bij de toepassing van de watertoets.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied WUG MUNSTERBILZEN (SG_R3_DEM_04) BILZEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “WUG Munsterbilzen” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Bilzen

Provincie(s): Limburg

Ligging: Het signaalgebied bestaat uit 3 deelgebieden in en aansluitend bij het centrum van Munsterbilzen. Het betreft een centraal gelegen park en 2 woonuitbreidingsgebieden tussen het centrum en Munsterbos.

Bekken: Demerbekken

Betrokken waterlopen: Munsterbeek (1ste cat; vanaf 2015 2e categorie), Oude Beek

Oppervlakte: 14,76 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

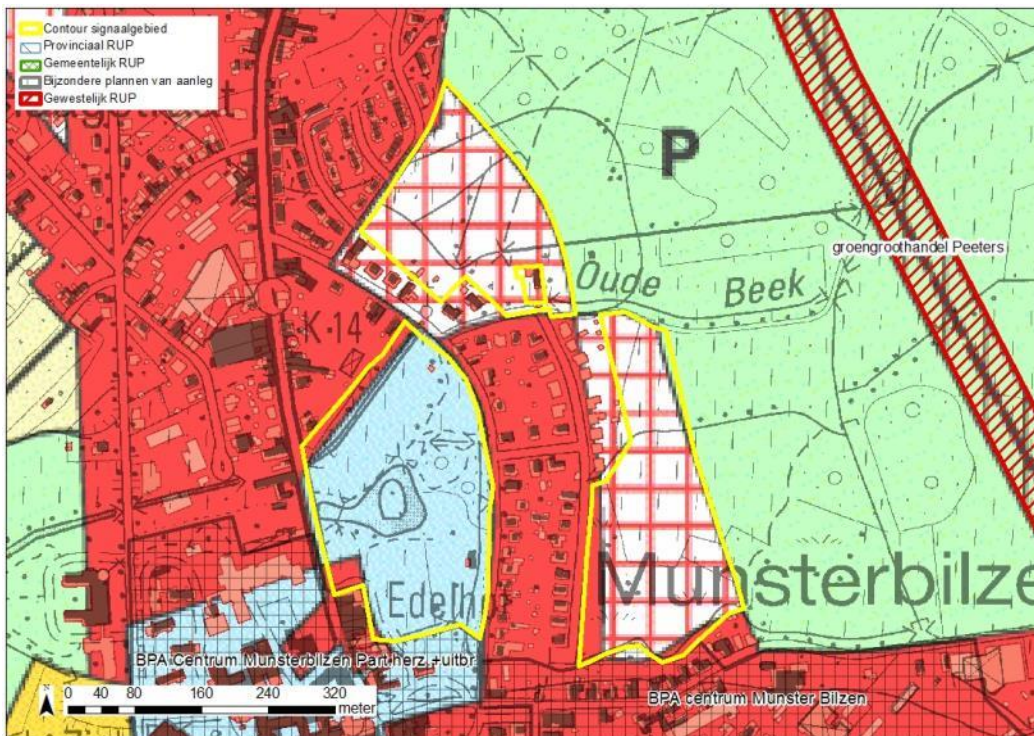
De bestemming van het signaalgebied is woonuitbreidingsgebied, zone voor openbaar nut, en woongebied.

Globale beschrijving:

Grote delen van het woonuitbreidingsgebied zijn in gebruik als weiland of zijn bebost of verruigd.

De zone voor openbaar nut is ingevuld als stadspark en vijver.

De resterende percelen woongebied zijn onbebouwde restpercelen in bebouwde woonstraten.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 3/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betreft grote onbebouwde woonuitbreidingsgebieden die grotendeels effectief overstromingsgevoelig zijn.

De zone voor openbaar nut is in gebruik als park met speeltuin en vijvers. Deze functionele invulling is weliswaar minder kwetsbaar, maar is gelegen in het centrum van Munsterbilzen. Verharding zou bijkomende wateroverlast in de omgeving kunnen veroorzaken.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Zowel de noordelijke als de zuidelijke woonuitbreidingsgebieden zijn nagenoeg volledig aangeduid met een 'grote overstromingskans' waardoor een volledige aanduiding van het woonuitbreidingsgebied aangewezen is. De bestaande bebouwing langsheen de Munsterbeek in het noordelijk woonuitbreidingsgebied is uit de afbakening gelaten.

Het stadspark betreft één groot kadastraal perceel en is in zijn geheel aangeduid.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

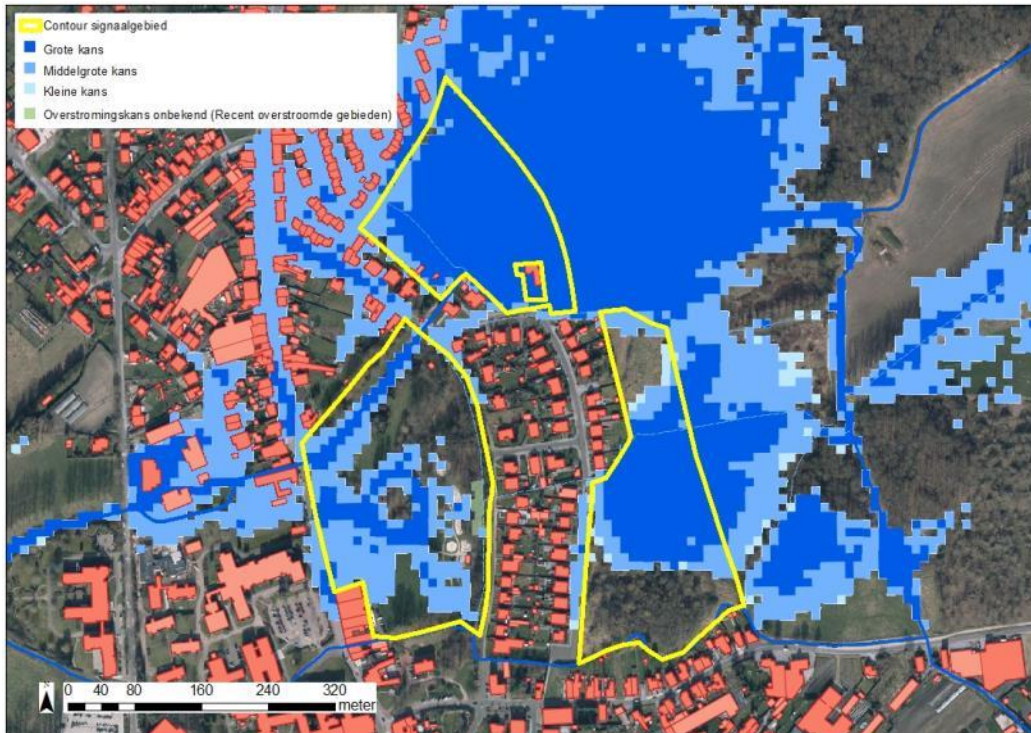
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Deze kaarten zijn beschikbaar voor het signaalgebied in Munsterbilzen. Grote delen van beide woonuitbreidingsgebieden en het stadspark hebben een grote overstromingskans (terugkeerperiode van 10 jaar). In het stadspark zijn er ook kleinere delen met een middelgrote kans (terugkeerperiode van 100 jaar) en enkele hoger gelegen gebieden waar geen overstroming is voorspeld (terugkeerperiode van 1000 jaar of meer).

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

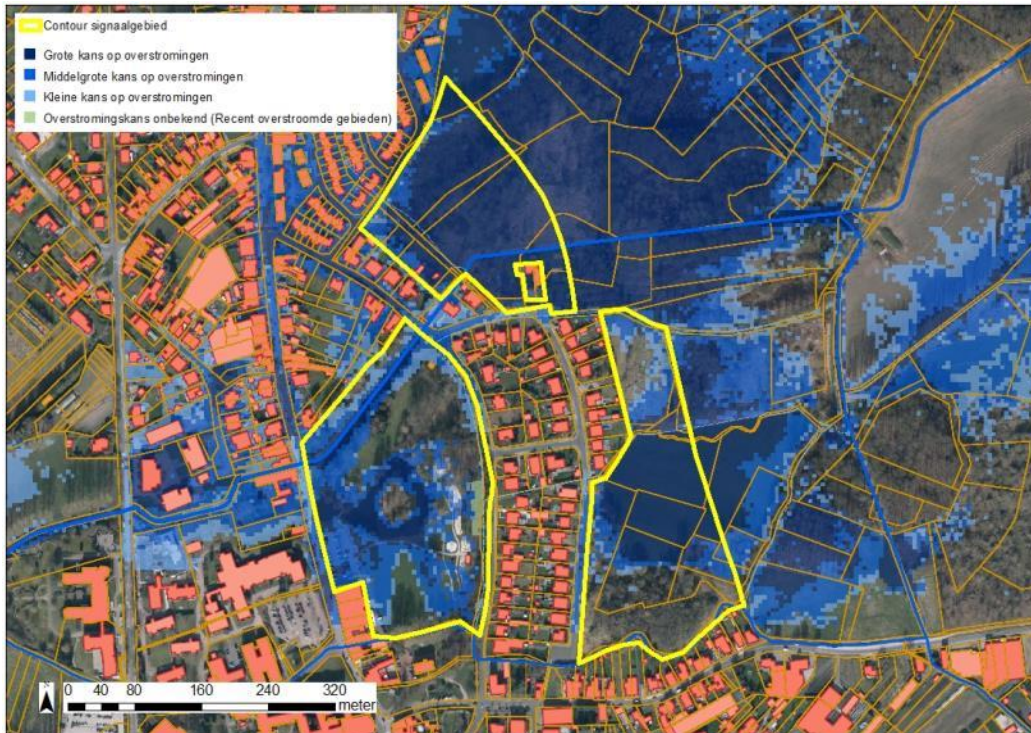
Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

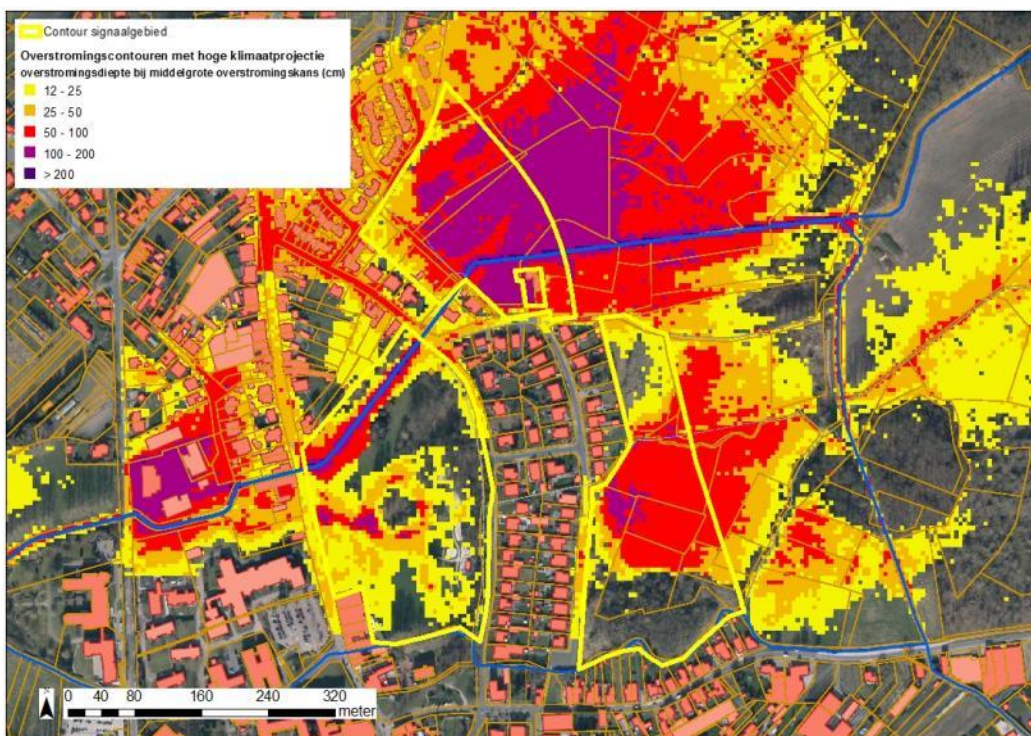
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Net als in de huidige toestand, is er (uitgaande van een extreme klimaatsverandering) een grote overstromingskans in grote delen van beide woonuitbreidingsgebieden en het stadspark. De modellering geeft voor grote delen overstromingsdieptes aan die groter dan 50 cm (of zelfs 100 cm) zijn.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

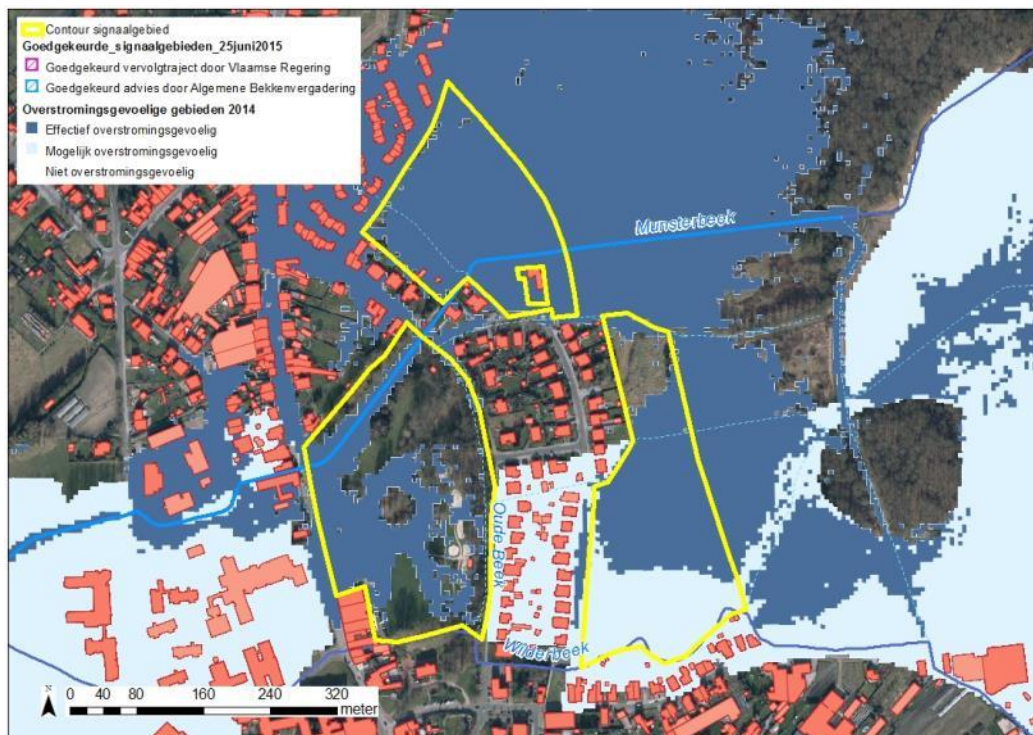
Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Het noordelijk woonuitbreidingsgebied overstroomt vanuit de Munsterbeek of ten gevolge van stagnerend grondwater dat niet afwatert. Dit gebied kent een grote overstromingskans en is volledig als effectief overstromingsgevoelig gebied ingekleurd op de watertoetskaart. .

Het zuidelijk woonuitbreidingsgebied overstroomt vanuit de oude loop van de Wilderbeek, vanuit de Oude Beek, vanuit de Munsterbeek of ten gevolge van stagnerend grondwater dat niet afwatert. De overstromingskans is groot in het midden van het gebied. In het noorden en het zuiden van dit woonuitbreidingsgebied zijn er drogere delen zonder overstromingskans. Het centrale deel van dit woonuitbreidingsgebied is effectief overstromingsgevoelig, in het zuiden komt een mogelijk overstromingsgevoelige zone voor, terwijl een beperkt deel in het noorden niet overstromingsgevoelig is.

De zone voor openbaar nut kan deels overstroomen vanuit de Munsterbeek, deels vanuit de Oude Beek of deels door een hoge grondwatertafel. De overstromingskans is rond de vijvers en langs de Munsterbeek groot of klein; de overige delen kennen geen overstromingskans. Dit gebied is deels effectief overstromingsgevoelig.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het (zuidelijk) afstroomgebied van de Munsterbeek is erosiegevoelig en erg reliëfrijk. Hierdoor stroomt regenwater en sediment bij hevige neerslag snel af naar de Munsterbeek en Wilderbeek zodat deze kunnen overtoppen ter hoogte van de woonuitbreidingsgebieden. Er zijn geen overstromingsgebieden of maatregelen gepland stroomopwaarts op Munsterbeek of Wilderbeek. De woonuitbreidingsgebieden blijven bijgevolg ook in de toekomst effectief overstromingsgevoelig. Vanuit

het integraal waterbeleid is het niet wenselijk deze gebieden verder te ontwikkelen en moet het waterbergend vermogen behouden worden.

Hetzelfde geldt voor de zone voor openbaar nut.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het noordelijk woonuitbreidingsgebied (MU-WU5) is volgens het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan van de stad Bilzen te herbestemmen naar natuur of landbouw. Het zuidelijk woonuitbreidingsgebied (MU-WU6) is aangeduid als 'te ontwikkelen', maar werd uitgesloten bij de goedkeuring van het GRS wegens te weinig centrumondersteunend en kan dus momenteel niet aangesneden worden.

4.3 Lopende initiatieven:

Voor het gebied zijn er geen specifieke initiatieven lopende.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Op 10/08/2015 vond overleg plaats omtrent signaalgebied in Bilzen. Hierbij waren aanwezig:

Jeroen Jansen (VMM - Bekkensecretariaat Demerbekken),

Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen),

Viviane Claes (Ruimte Vlaanderen),

Karin Gijsen (Ruimte Vlaanderen),

Wim Verhaegen (VMM),

Steven Beyen (provincie Limburg),

Filip Konings (stad Bilzen),

Goele Cops (stad Bilzen).

Op dit overleg was eensgezindheid over het ontwikkelingsperspectief voor de verschillende gebieden. Als in te zetten instrument voor omzetten van de woonuitbreidingsgebieden werd de koppeling met een mogelijk AGNAS-RUP aangehaald.

Op 03/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Voor het noordelijk én het zuidelijk woonuitbreidingsgebied is de huidige bestemming niet compatibel met het waterbergend vermogen én kent voor grote delen een hoog overstromingsrisico. Een nieuwe bestemming is aangewezen.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Voor de zone voor openbaar nut (huidig park) zou bijkomende bebouwing, niet-waterdoorlatende verharding of ophoging niet compatibel zijn met het waterbergend vermogen en het overstromingsrisico. De huidige invulling als park is op zich verenigbaar met het watersysteem en de overstromingsproblematiek op voorwaarde dat er geen bijkomende constructies, ophogingen of verhardingen worden voorzien die een negatieve impact hebben op het waterbergend vermogen. Het gebied moet ten alle tijde zijn rol als waterbergingsgebied kunnen blijven vervullen.

Instrument:

Voor beide delen woonuitbreidingsgebied is herbestemming nodig door middel van een RUP. Dit kan gekoppeld worden aan een gewestelijk AGNAS-RUP Munsterbos.

Voor de zone voor openbaar nut dient de bestemming niet te worden gewijzigd, maar dient via de watertoets de voorwaarden te worden opgelegd dat bijkomende bebouwing, verharding of ophoging met een negatieve impact op het waterbergend vermogen niet mogelijk is voor deze zone.

Initiatiefnemer:

Voor beide delen woonuitbreidingsgebied gaat het Vlaamse gewest na in hoeverre initiatieven kunnen worden ondernomen voor de opmaak van een gewestelijk RUP.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied bestaat uit 3 deelgebieden: een noordelijk woonuitbreidingsgebied met een grote overstromingskans, een zuidelijk woonuitbreidingsgebied met een overwegend grote overstromingskans en zone voor openbaar nut met een middelgrote tot grote overstromingskans. Voor beide woonuitbreidingsgebieden is de huidige bestemming niet compatibel met het waterbergend vermogen. Een nieuwe functionele invulling voor beide delen woonuitbreidingsgebied wordt gerealiseerd via een herbestemming door middel van een RUP. De herbestemming wordt gekoppeld aan een gewestelijk AGNAS-RUP Munsterbos (Vlaamse gewest als initiatiefnemer).

De huidige invulling van de zone 'openbaar nut' als park is op zich verenigbaar met het watersysteem en de overstromingsproblematiek op voorwaarde dat er geen bijkomende constructies, ophogingen of verhardingen worden voorzien die een negatieve impact hebben op het waterbergend vermogen. Het gebied moet ten alle tijde zijn rol als waterbergingsgebied kunnen blijven vervullen. Voor de zone voor openbaar nut dient de bestemming niet te worden gewijzigd, maar wordt in het kader van de watertoets als voorwaarde opgelegd dat bijkomende bebouwing, verharding of ophoging met een negatieve impact op het waterbergend vermogen niet mogelijk is voor deze zone.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

DORPSBEEK DOOR VELM (SG_R3_DEM_09)

SINT-TRUIDEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Dorpsbeek door Velm” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Sint-Truiden

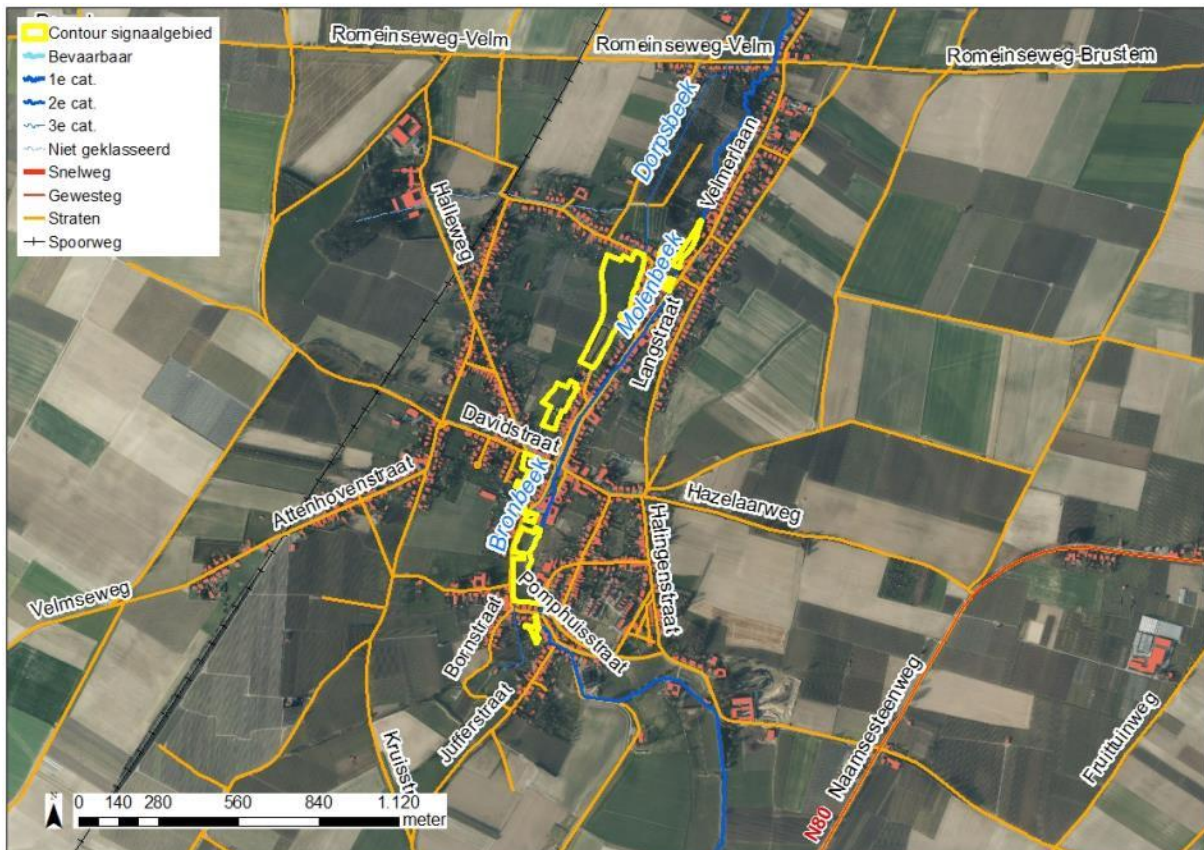
Provincie(s): Limburg

Ligging: Het signaalgebied is bevindt zich in Velm, deelgemeente van Sint-Truiden, aan de Dorpsbeek.

Bekken: Demerbekken

Betrokken waterlopen: Dorpsbeek (2e cat)

Oppervlakte: 3.5 ha

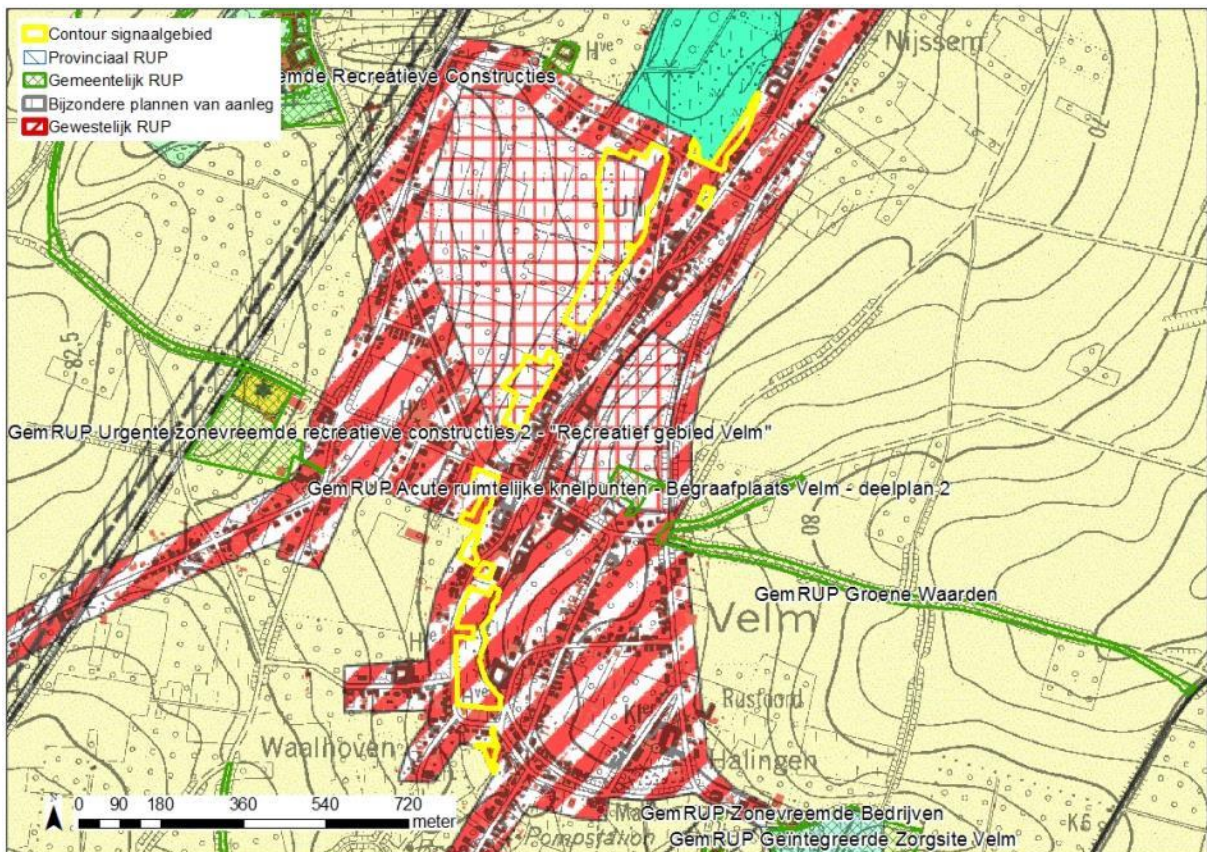
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

woongebied met landelijk karakter, woonuitbreidingsgebied

Globale beschrijving:

Onbebouwde percelen (braak, weiland) tussen woonlint. Op de twee grootste zuidelijke zones en op de grootste noordelijke zone werden reeds wachtbekkens aangelegd.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Watertoets vormt hier wellicht een meer geschikt instrument omwille van de eerder beperkte oppervlakte versnipperde delen. Op vraag van de stad Sint-Truiden werd het gebied toch opgenomen als verder uit te werken signaalgebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Op zich zou de watertoets mogelijk kunnen volstaan als instrument, omwille van de eerder beperkte oppervlakte versnipperde delen. Op vraag van de stad Sint-Truiden werd het gebied toch opgenomen als verder uit te werken signaalgebied

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

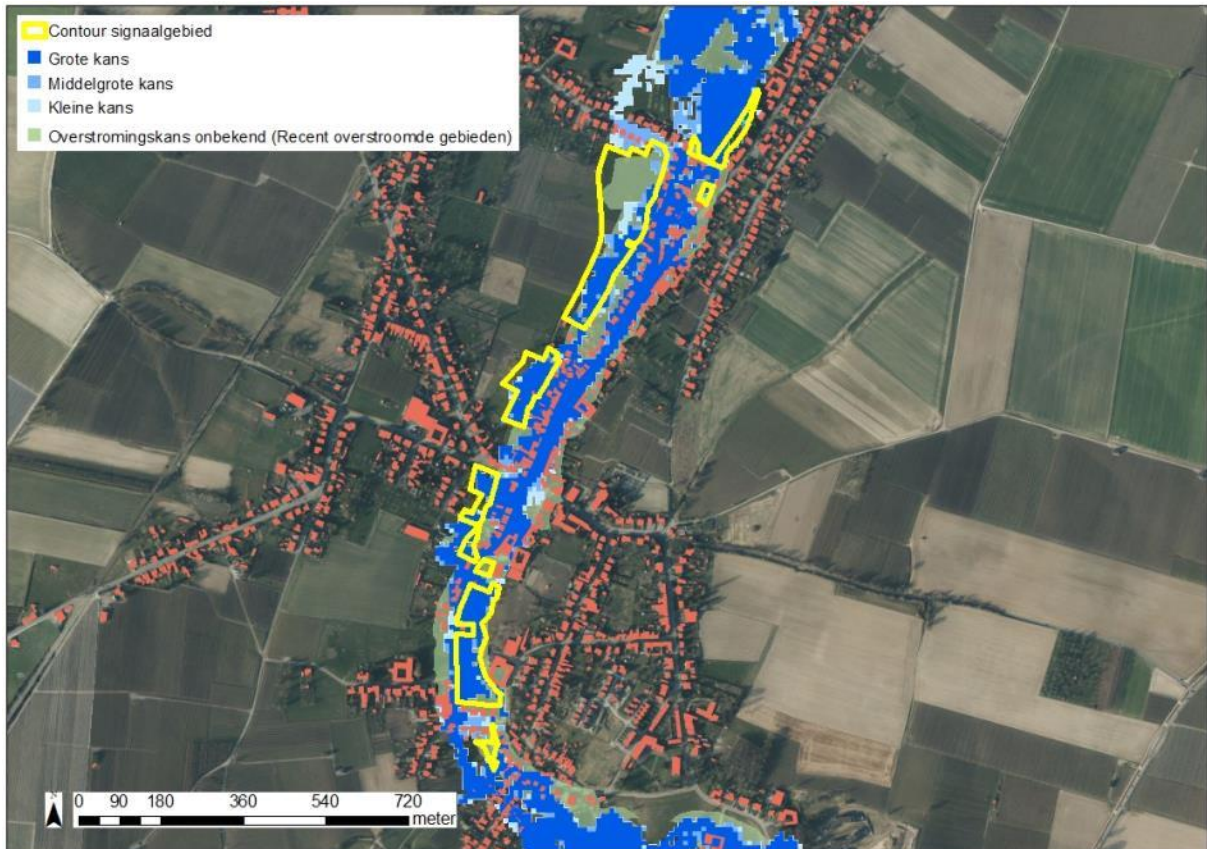
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Deze kaarten zijn beschikbaar voor het signaalgebied in Velm. Bijna alle delen van het woonuitbreidingsgebied hebben een grote overstromingskans (frequentie ongeveer per 10 jaar).

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

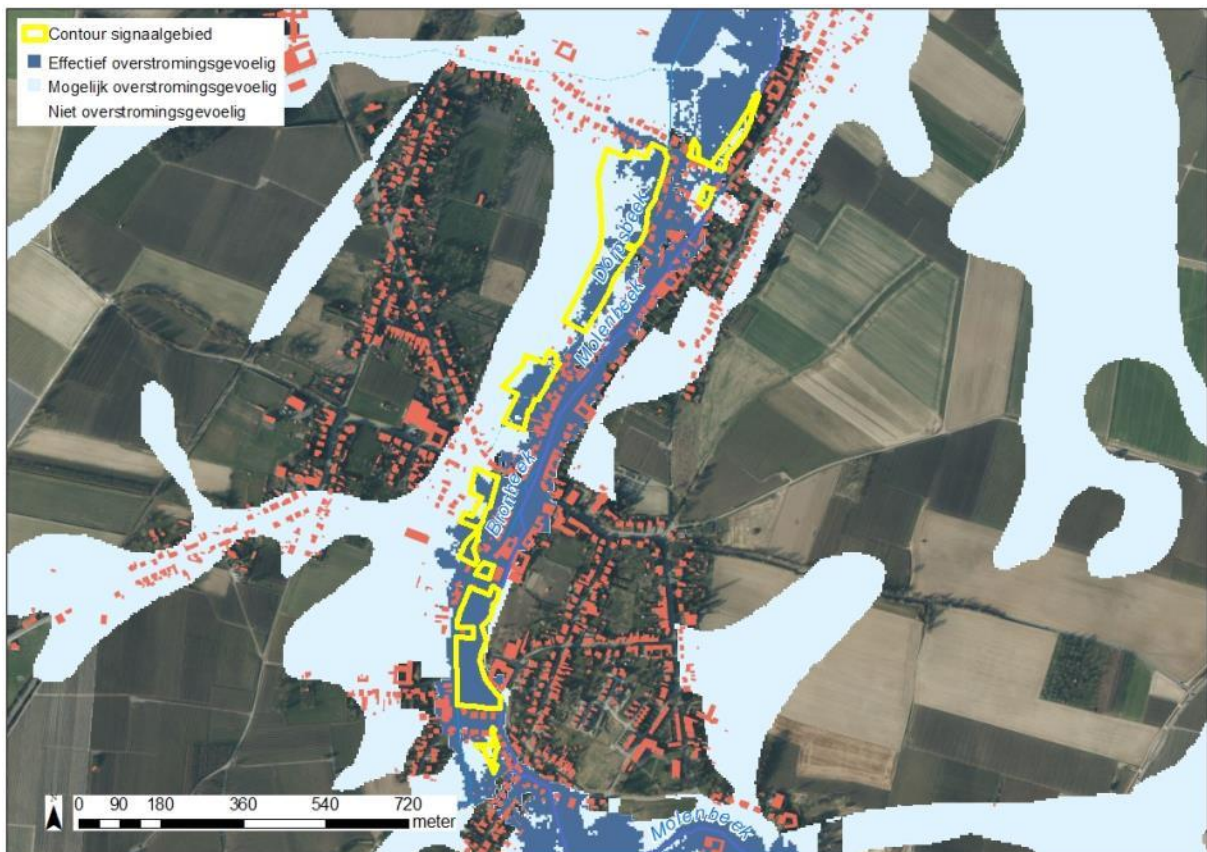
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De kaarten van klimaattoets voor dit gebied zijn niet voorhanden.

3.2 Bespreking watersysteem

De Dorpsbeek is een korte zijloop van de Molenbeek en ontspringt ter hoogte van de Davidstraat. Deze waterloop van 3e en 2e categorie loopt parallel aan de Molenbeek, is sterk regengevoelig en overtopt snel. Omwille van het bestaande reliëf is het overstromingsgevoelig gebied langsheen de Dorpsbeek een smalle strook parallel aan de Dorpsbeek en Molenbeek.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het overstromingsgevaar is groot in dit gebied. Op de twee zuidelijke zones en op de grootste noordelijke zone werden reeds wachtbekkens aangelegd. Stroomopwaarts is langsheen de Molenbeek een wachtbekken uitgevoerd.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Woonuitbreidingsgebied Schoorse Velden, aansluitend bij de Molenbeek, wordt omgezet naar een zachte bestemming (natuurgebied, bouwvrij landschappelijk waardevol agrarisch en agrarisch gebied). Ten zuiden van Velm krijgen zones langs de Molenbeek (in agrarisch gebied) een overdruk "ruimte voor water". Hetzelfde gebeurt in Halmaal : creatie van "ruimte voor water" (overdruk) in agrarisch gebied.

4.3 Lopende initiatieven:

In 2008 startte de gemeente Sint-Truiden een RUP op voor de vrijwaring van alle valleigebieden op haar grondgebied. Dit planningsproces werd echter stopgezet. Wel is er terug intentie om een planningsproces op te starten.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Eerste overleg vond plaats op 24/9/2015. Aanwezig : Jan Vanvelk (bekkencoördinator), Jeroen Jansen (VMM, bekkensecretariaat), Karin Gijsen (ruimte Vlaanderen), Karel Van Daele (Watering Sint-Truiden), Marc Mathijs (stad Sint-Truiden), Peter Wiame (stad Sint-Truiden), Olaf Genar (Provincie Limburg). De verantwoordelijken ruimtelijke ordening van de gemeente waren echter niet aanwezig. De verdere bespreking werd uitgesteld naar 2016. Op 13 mei 2016 vond het vervolgoverleg plaats.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Samen met de stad Sint-Truiden werd gekozen om die contouren aan te duiden, die in het kader van toekomstige RUPs zullen worden aangepakt, en waarvan het wenselijk is dat eventuele planschade ook onder de regeling van het Rubicon fonds kan vallen.. De contouren, die de stad Sint-Truiden aanleverde werden lichtjes aangepast om een logischere afbakening te krijgen. Zo werden bijvoorbeeld de perceelsgrenzen gevolgd.

Voor signaalgebied Dorpsbeek door Velm zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Instrument:

gemeentelijk RUP

Initiatiefnemer:

stad Sint-Truiden

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Een groot deel van het signaalgebied (woongebied met landelijk karakter en woonuitbreidingsgebied) wordt gekenmerkt door een grote overstromingskans. Een nieuwe functionele invulling moet worden gerealiseerd.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Praktische info fiche Dorpsbeek door Velm (SG_R3_DEM_09)

Intern Gebruik

Fiche uitgedraaid op 3 juni 2016

Laatste aanpassing inhoud op 5/9/2016 10:06:51 PM door Van Ballaer, Bram

Kaartjes laatst aangepast op 14 oktober 2015

Manuele aanpassingen nog door te voeren (vb. figuren klimaattoets verwijderen, bijlage toevoegen, ...)

Opmerkingen door opsteller fiche

Ontwerp startbeslissing signaalgebied KOEWEIDE BOLDERBERG (SG_R3_DEM_10) HEUSDEN-ZOLDER (+ HASSELT)

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Koeweide Bolderberg” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **xx/xx/xx** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Heusden-Zolder (+ Hasselt)

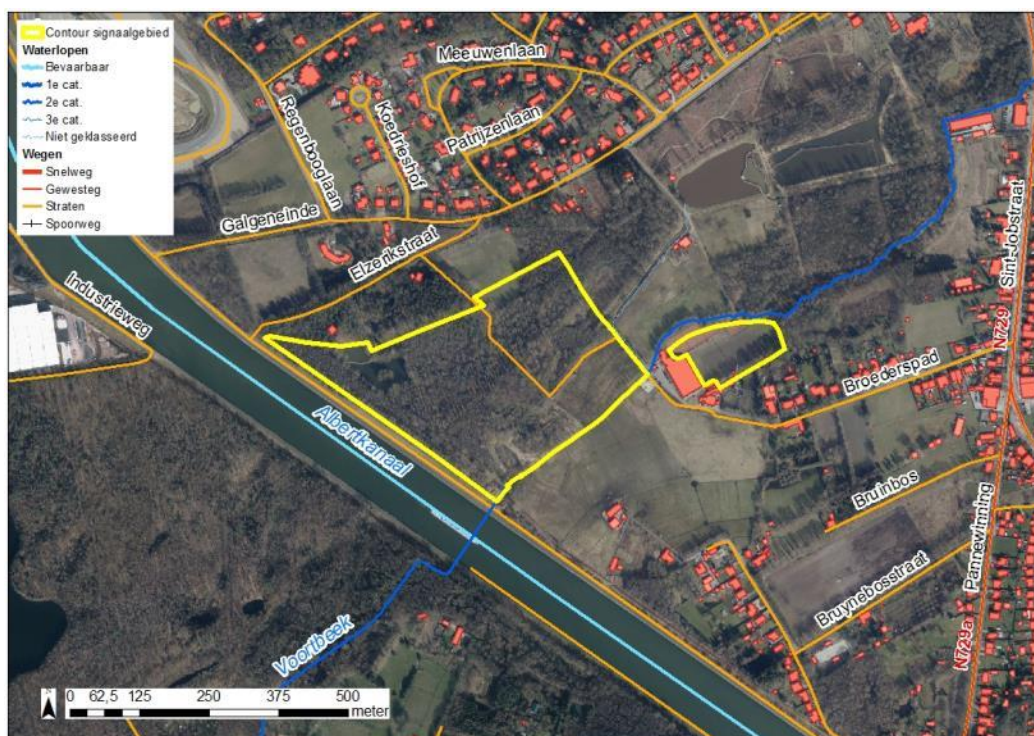
Provincie(s): Limburg

Ligging: Het signaalgebied "Koeweide Bolderberg" is gelegen tussen domein Bovy en het Albertkanaal in Zolder, grenzend aan Hasselt. (Het signaalgebied ligt voor een zeer klein deel op grondgebied Hasselt).

Bekken: Demerbekken

Betrokken waterlopen: Voortbeek-Bolderbergbeek (2e cat), Koeweidebeek (niet-geklasseerd).

Oppervlakte: 14,85 ha

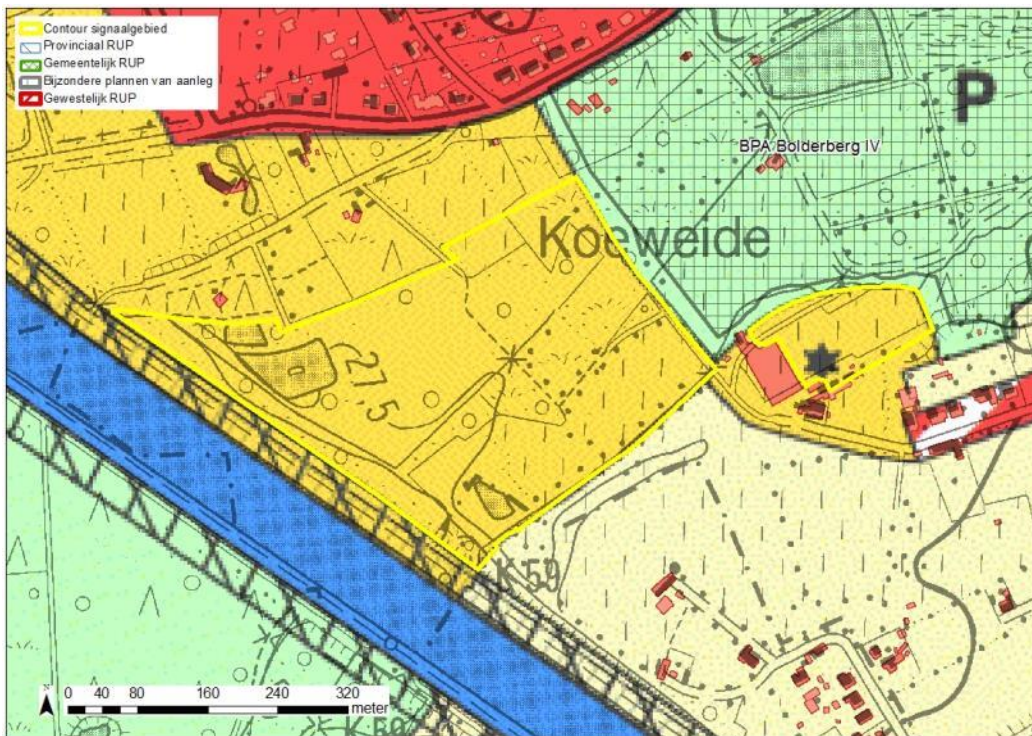
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Volgens het gewestplan is de bestemming recreatiegebied.

Globale beschrijving:

Het kleine oostelijk deel van het signaalgebied bestaat uit sportterreinen. Het groter westelijk deel van het signaalgebied bestaat uit weilanden, bos en enkele vijvers.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

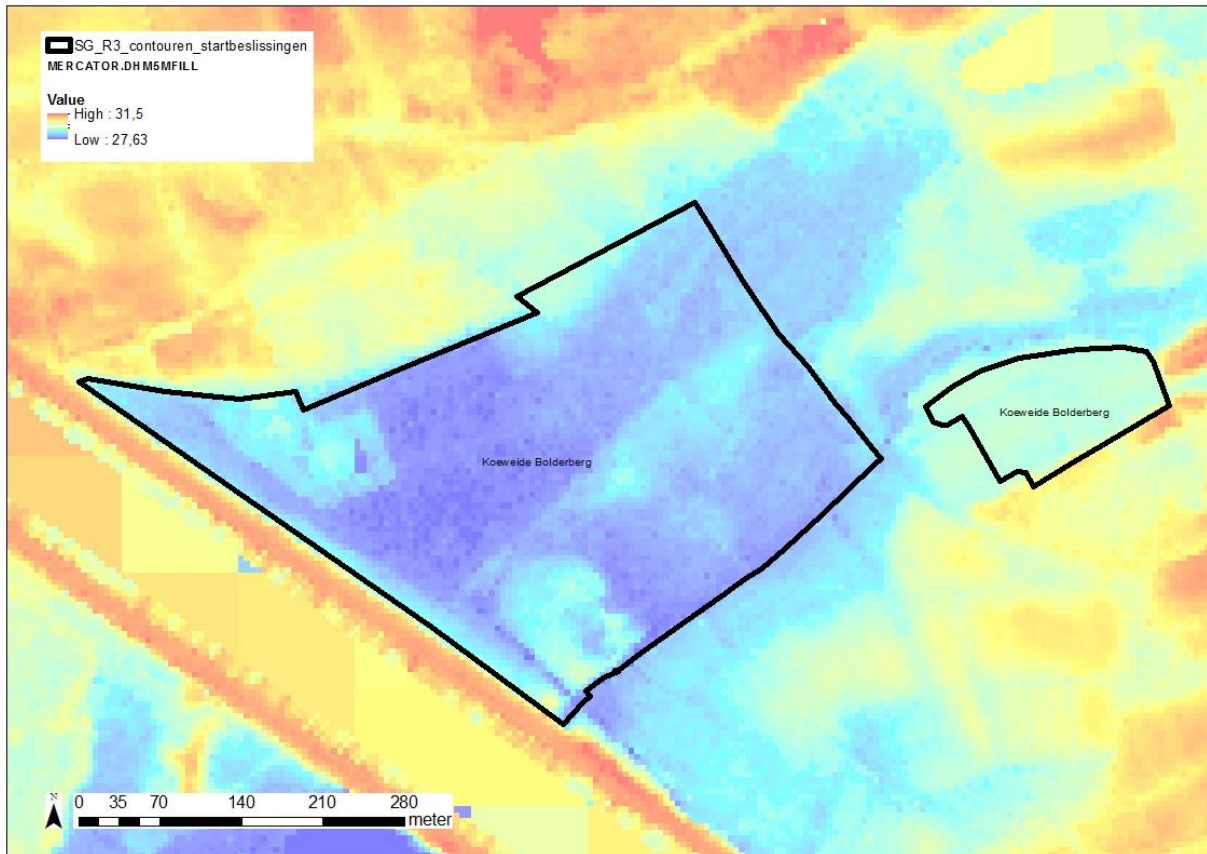
Op 11/03/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied is gedeeltelijk in gebruik door tennisclub TC Bolderberg. De resterende zone bos staat mogelijk onder ontwikkelingsdruk van het Circuit van Zolder en is gelegen in recent overstromd gebied langs de Voortbeek. Momenteel wordt er voor het gehele gebied rond het circuit ontwerp onderzoek gedaan naar de optimale inrichting van het gebied als poort tot de Wijers (in het kader van het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma Centraal-Limburg van het departement Ruimte Vlaanderen, ism de gemeente, het circuit van Zolder, de VLM).

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De grenzen van het signaalgebied zijn gebaseerd op de overstromingsgevoeligheid, het digitaal hoogtemodel, het gewestplan, perceelsgrenzen en de waterloop. Bestaande bebouwing is uit de afbakening gelaten.

In het oostelijk deelgebied zijn de bestaande sportterreinen afgebakend. De noordelijke grens wordt bepaald door de gewestplangrens tussen recreatiegebied en parkgebied.

Het westelijk deelgebied wordt in het zuiden begrensd door de Voortbeek. Op basis van het DHM is ook het deel mogelijk overstromingsgevoelig gebied meegenomen omdat het mogelijk overstromingsgevoelige deel op z'n minst even laag gelegen is als (een groot deel) van het effectief overstromingsgevoelige gebied.

Figuur: situering signaalgebied op digitaal hoogtemodel (DHM)

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

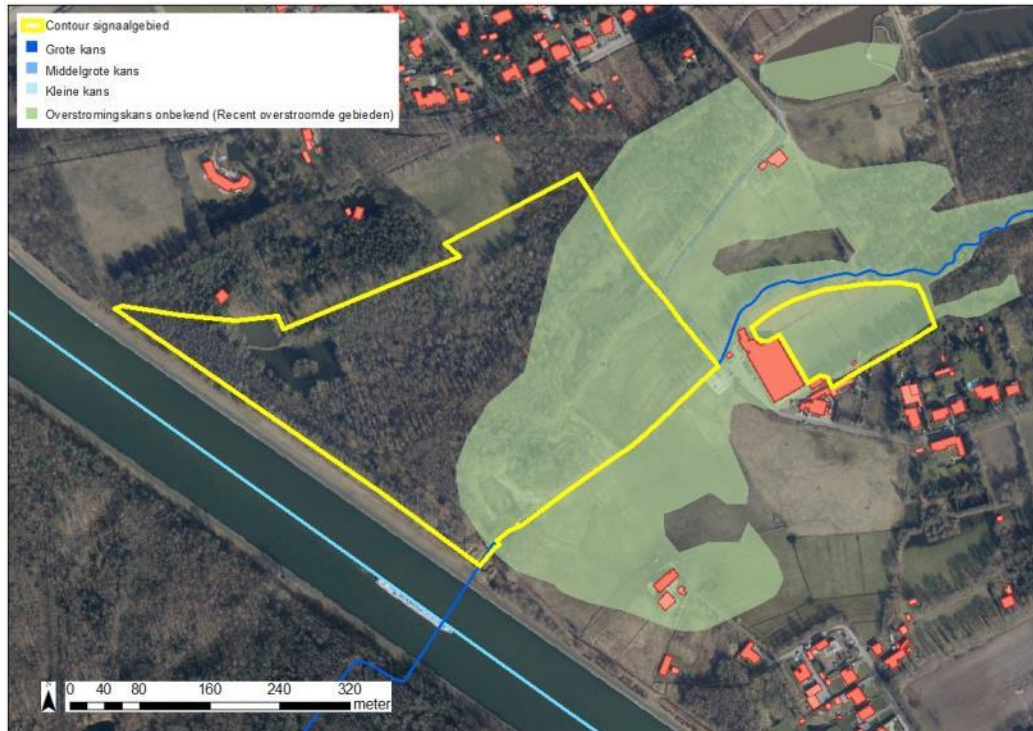
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Voor deze zone zijn geen overstromingsgevaarkaarten beschikbaar. Het oostelijk deel van het signaalgebied is Recent Overstroomd Gebied.

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Niet beschikbaar voor dit gebied.

3.2 Bespreking watersysteem

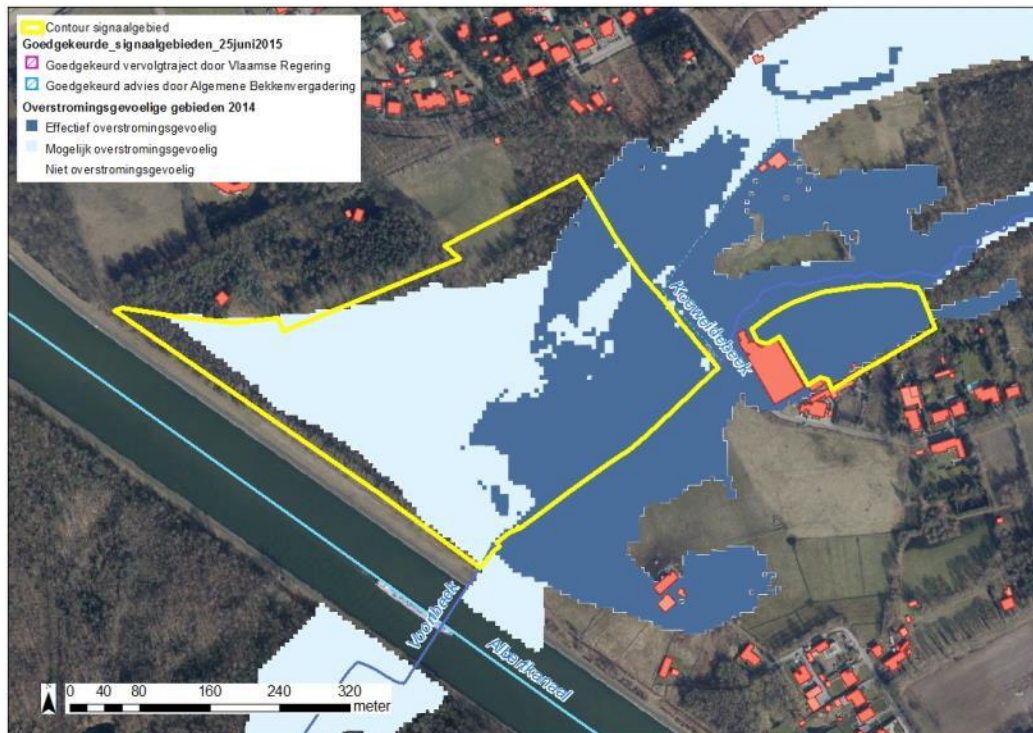
De Voortbeek stroomt van oost naar west door het signaalgebied.

Het oostelijk deelgebied is effectief overstromingsgevoelig. Het westelijk deelgebied is deels effectief en deels mogelijk overstromingsgevoelig. Bij nazicht van het DHM blijkt dat dit mogelijk overstromingsgevoelige gebied op z'n minst even laag gelegen is als (een groot deel) van het effectief

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

overstromingsgevoelige gebied. Er blijkt dus een veel ruimer gebied laag gelegen te zijn wat doet vermoeden dat eigenlijk ook het mogelijk overstromingsgevoelige gebied onder water kan komen te staan.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Er worden in het ontwerp stroomgebiedbeheerplan Schelde geen specifieke acties gepland in het signaalgebied. Het signaalgebied grenst aan het Albertkanaal waarvoor wel een aantal acties zijn opgenomen maar deze zijn minder relevant voor het signaalgebied.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Volgens het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS) (richtinggevend deel) bevindt het signaalgebied zich in een lokale open ruimteverbinding en deels in bosfragment. Voor een deel ligt het signaalgebied binnen het "Toeristisch recreatief kerngebied Bolderberg en Viversel".

4.3 Lopende initiatieven:

Er zijn geen gemeentelijke initiatieven gepland.

De gemeente heeft wel kennis van een aantal voorstellen en denkpijsten om de recreatieve bestemming van het westelijk deelgebied in te gaan vullen. Meest recent was er eventueel sprake van een indoor speeltuin.

Momenteel wordt er voor het gehele gebied rond het circuit ontwerpend onderzoek gedaan naar de optimale inrichting van het gebied als poort tot de Wijers (in het kader van het T.OP Limburg project, departement Ruimte Vlaanderen, ism gemeente, circuit, VLM). De conclusies van de signaalgebieden zullen in dit project als aandachtspunt verder meegenomen worden.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Op 17/07/2015 vond een overleg plaats in Heusden-Zolder.

Aanwezigen: Els Jennen (Heusden-Zolder), Steven Beyen (provincie Limburg dienst waterlopen), Rosita Vanbergen (Ruimte Vlaanderen APL), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen AGP), Jan Vanvelk (Bekkensecretariaat Demer).

Op het overleg werden alle signaalgebieden in Heusden-Zolder besproken. Zowel de mogelijke afbakening als de mogelijke ontwikkelingsperspectieven werden in overleg opgesteld. Na de vergadering werden nog per mail een aantal zaken verduidelijkt (o.a. opmaak hoogtemodel).

Op 26/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- Niet van toepassing

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De bestemming recreatiegebied is op zich verenigbaar met het watersysteem en de overstromingsproblematiek op voorwaarde dat er geen constructies, ophogingen of verhardingen worden voorzien die een negatieve impact hebben op het waterbergend vermogen. Het gebied moet ten alle tijde zijn rol als waterbergingsgebied kunnen blijven vervullen.
- De bestaande sportterreinen in het oostelijk deelgebied kunnen behouden blijven. Bij nieuwe ontwikkelingen in dit gebied zijn de bovenstaande voorwaarden van kracht.

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

Watertoets. De bevoegde instanties vertalen de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door bij de toepassing van de watertoets

Initiatiefnemer: /

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Uit de analyse en het overleg blijkt dat het signaalgebied te kampen heeft met een waterproblematiek. Toekomstige recreatieve ontwikkelingen in het gebied moeten dan ook rekening hiermee houden. De bestemming recreatiegebied is op zich verenigbaar met het watersysteem en de overstromingsproblematiek op voorwaarde dat er geen constructies, ophogingen of verhardingen worden voorzien die een negatieve impact hebben op het waterbergend vermogen. Het gebied moet ten alle tijde zijn rol als waterbergingsgebied kunnen blijven vervullen. De bevoegde instanties vertalen bovengenoemde voorwaarden door bij de toepassing van de watertoets.

De bestaande sportterreinen in het oostelijk deelgebied kunnen behouden blijven. Bij nieuwe ontwikkelingen in dit gebied zijn de bovenstaande voorwaarden van kracht. De bevoegde instanties vertalen bovengenoemde voorwaarden door bij de toepassing van de watertoets.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

WUG DE SLOGEN BOLDERBERG (SG_R3_DEM_12)

HEUSDEN-ZOLDER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “WUG De Slogen Bolderberg” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **xx/xx/xx** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Heusden-Zolder

Provincie(s): Limburg

Ligging: Het signaalgebied "woonuitbreidingsgebied De Slogen" ligt in Bolderberg. Het is een binnengebied tussen De Slogen, de Sint-Jobstraat en de Zandstraat.

Bekken: Demerbekken

Betrokken waterlopen: Voortbeek-Bolderbergbeek (2de cat).

Oppervlakte: 16,86 ha

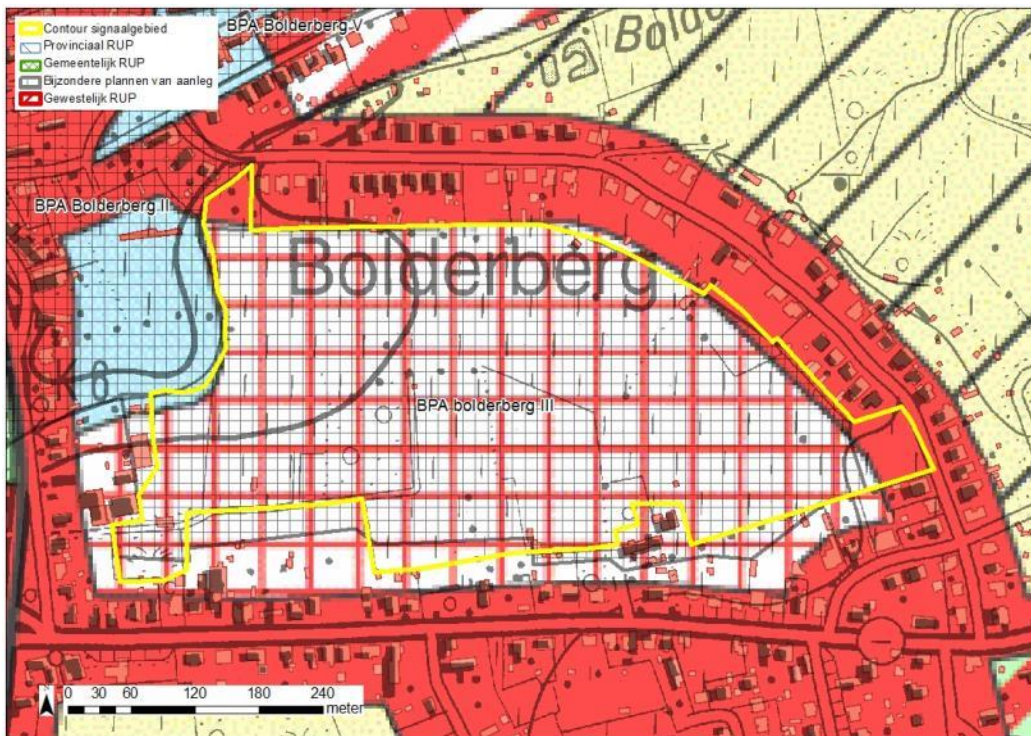
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Volgens het gewestplan is de bestemming woonuitbreidingsgebied (klein deel woongebied). Het signaalgebied is bebouwbaar volgens het BPA Bolderberg III.

Globale beschrijving:

Het gebied is een Onbebouwd binnengebied, grotendeels omgeven door bewoning. Momenteel is het in gebruik als weilanden, akkers en bos.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 3/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied is een onbebouwd woonuitbreidingsgebied in Bolderberg waarvan ca 1/4e (ca 4ha) in Recent Overstroomd Gebied ligt. Volgens BPA Bolderberg III (2002) is deze zone bebouwbaar.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Er is voor gekozen het gebied zo ruim mogelijk af te bakenen (grosso modo heel het WUG) zodat een totaalvisie voor het gebied kan ontwikkeld worden. De grenzen van het signaalgebied zijn gebaseerd op de overstromingsgevoeligheid, het digitaal hoogtemodel, het gewestplan, perceelsgrenzen en de waterloop. Bestaande bebouwing is uit de afbakening gelaten.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Voor dit signaalgebied zijn geen overstromingsgevaarkaarten en overstromingsrisicokaarten beschikbaar. Het noordelijk deel van het signaalgebied ligt in een Recent Overstroomd Gebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

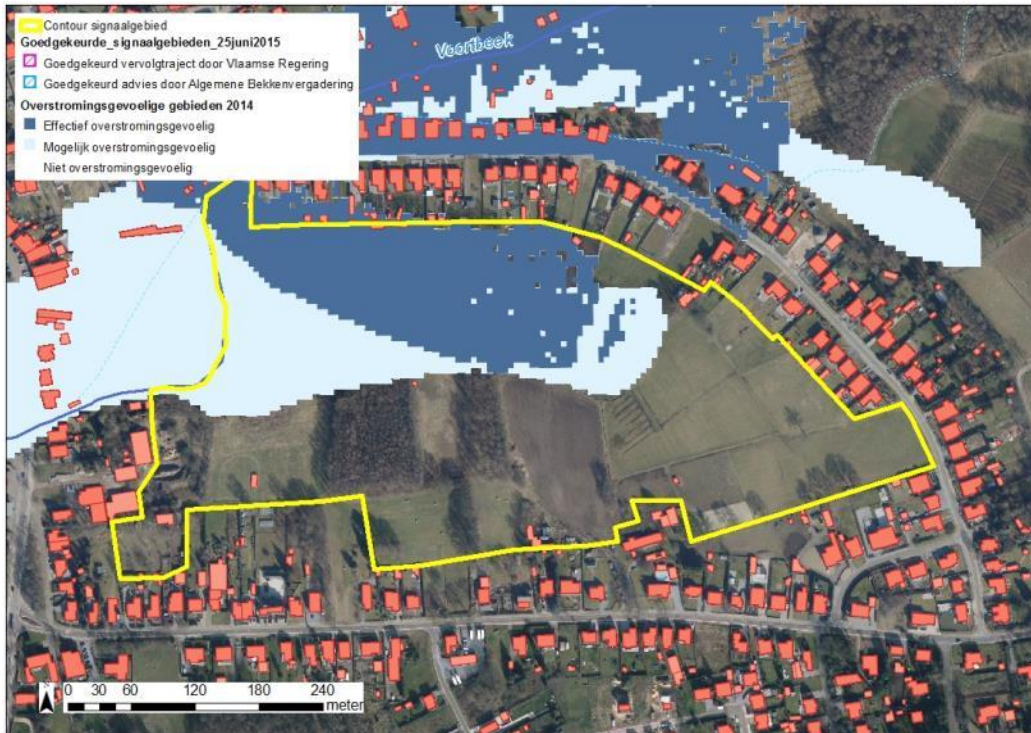
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Niet beschikbaar voor dit gebied.

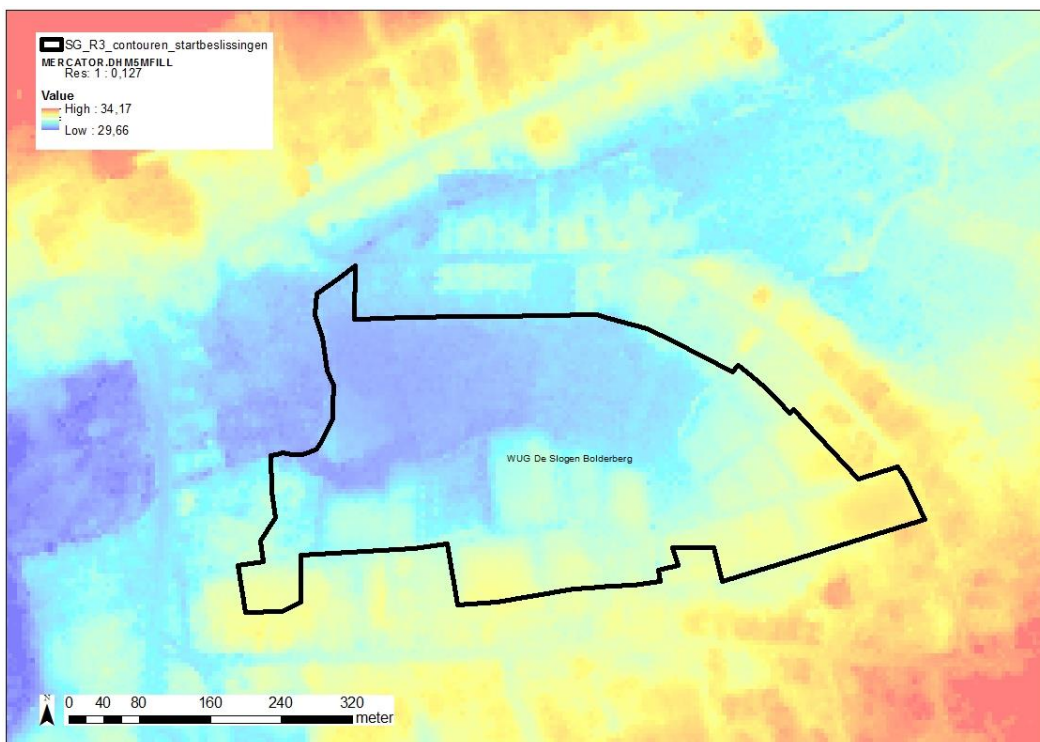
3.2 Bespreking watersysteem

De Voortbeek stroomt langs de noordwestelijke grens van het signaalgebied. Het noordelijk deel van het signaalgebied is effectief en mogelijk overstromingsgevoelig. Uit het digitaal hoogtemodel blijkt dat in het signaalgebied er bepaalde gronden buiten deze effectieve overstromingsgevoelige zone zijn die lager en zelfs dicht bij de beek liggen. Er blijkt dus een veel ruimer gebied laag gelegen te zijn wat doet vermoeden dat de ROG-kaart te beperkt is ingetekend.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Figuur: situering signaalgebied op digitaal hoogtemodel (DHM)

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Er worden in het ontwerp stroomgebiedbeheerplan Schelde geen specifieke acties gepland in of in de buurt van het signaalgebied.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Volgens het GRS wenst men dit gebied (de Slogen) niet aan te snijden op korte termijn om wille van de potentiële natuurwaarden en overstromingsproblematiek maar wel te behouden als reserve op lange termijn.

Voor het woonuitbreidingsgebied is in het verleden een BPA gemaakt. Vanuit de gemeente geeft men aan niet meer achter de invulling, die voorzien is in dit BPA, te staan (voorbijgestreefd).

4.3 Lopende initiatieven:

In 2012 werd een projectvergadering georganiseerd op vraag van Kolmont woonprojecten, waarop beslist werd om een RUP op te maken dat de verschillende potenties van het gebied opnieuw afweegt.

Momenteel wordt er voor het gehele gebied rond het circuit ontwerpend onderzoek gedaan naar de optimale inrichting van het gebied als poort tot de Wijers (in het kader van het T.OP Limburg project, departement Ruimte Vlaanderen, ism gemeente, circuit, VLM).

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Er vond een overleg plaats op 17/07/2015 in Heusden-Zolder.

Aanwezigen: Els Jennen (Heusden-Zolder), Steven Beyen (provincie Limburg dienst waterlopen), Rosita Vanbergen (Ruimte Vlaanderen APL), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen AGP), Jan Vanvelk (Bekkensecretariaat Demer).

Op het overleg werden alle signaalgebieden in Heusden-Zolder besproken. Zowel de mogelijke afbakening als de mogelijke ontwikkelingsperspectieven werden in overleg opgesteld. Na de vergadering werden nog per mail een aantal zaken verduidelijkt (o.a. opmaak hoogtemodel).

Op 26/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Er zal een RUP worden opgemaakt dat het verouderde BPA vervangt en een ontwikkeling van het gebied vooropstelt die rekening houdt met het watersysteem. Hierbij wordt het deel dat effectief overstromingsgevoelig is gevrijwaard van bebouwing alsook het deel dat op basis van het DHM kan overstromen. Het te vrijwaren gebied is dus ruimer dan wat nu als effectief overstromingsgevoelig is aangeduid.
- De percelen in het zuiden en oosten van het signaalgebied zijn hoger gelegen en komen wel in aanmerking voor bebouwing. Hierbij moet wel voorkomen worden dat deze ontwikkeling een bijkomend overstromingsrisico betekent voor de lagergelegen delen.

B: maatregelen met behoud van bestemming:

Niet van toepassing

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

RUP

Initiatiefnemer:

Gemeente Heusden-Zolder.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het WUG De Slogen kent voor een deel een waterproblematiek. Op basis van het Digitaal HoogteModel (DHM) is het watergevoelig gebied groter dan wat nu is aangeduid als ROG/effectief overstromingsgevoelig.

Vanuit ruimtelijk standpunt is een herziening van het verouderde BPA Bolderberg III gewenst. Voor het deel van het signaalgebied dat effectief overstromingsgevoelig is alsook voor het deel dat op basis van het DHM overstromingsgevoelig is, is een harde bestemming niet aangewezen. De percelen in het zuiden en oosten van het signaalgebied zijn hoger gelegen en komen wel in aanmerking voor bebouwing. Hierbij moet wel voorkomen worden dat deze ontwikkeling een bijkomend overstromingsrisico betekent voor de lagergelegen delen.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

KAATSBEEK ZUID (SG_R3_DEM_14)

BILZEN, GENK

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Kaatsbeek zuid” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Bilzen, Genk

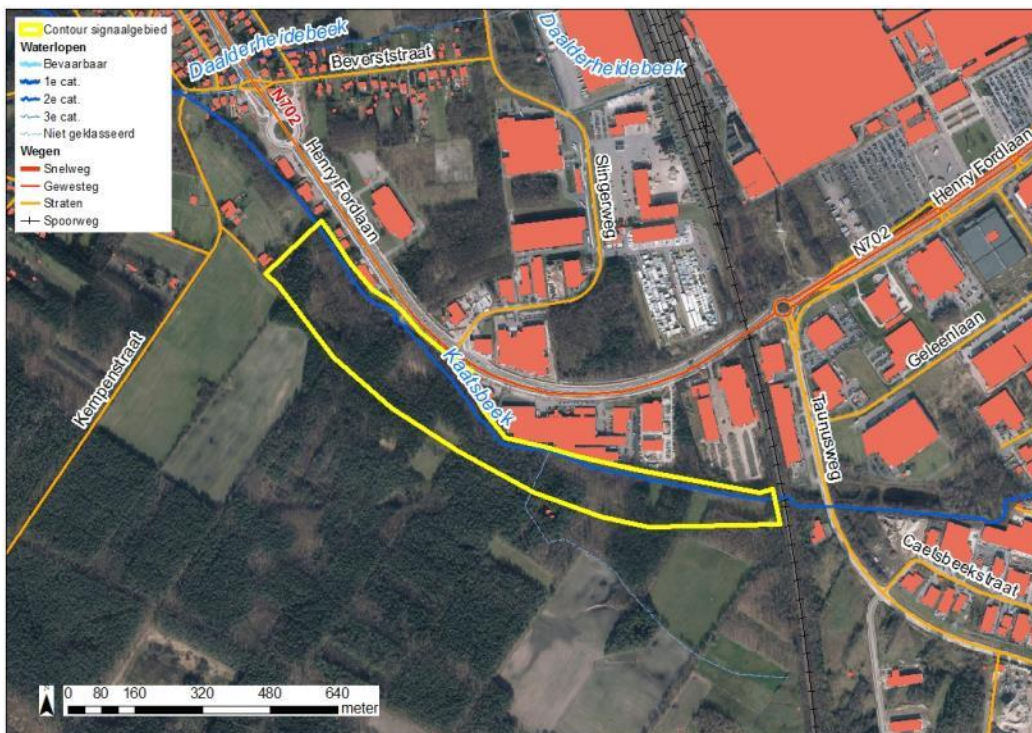
Provincie(s): Limburg

Ligging: Het signaalgebied ligt ten zuiden van de Henry Fordlaan, langsheen de Kaatsbeek. De Kaatsbeek vormt hier de grens tussen Genk en Bilzen.

Bekken: Demerbekken

Betrokken waterlopen: Kaatsbeek (2e cat)

Oppervlakte: 18,43 ha

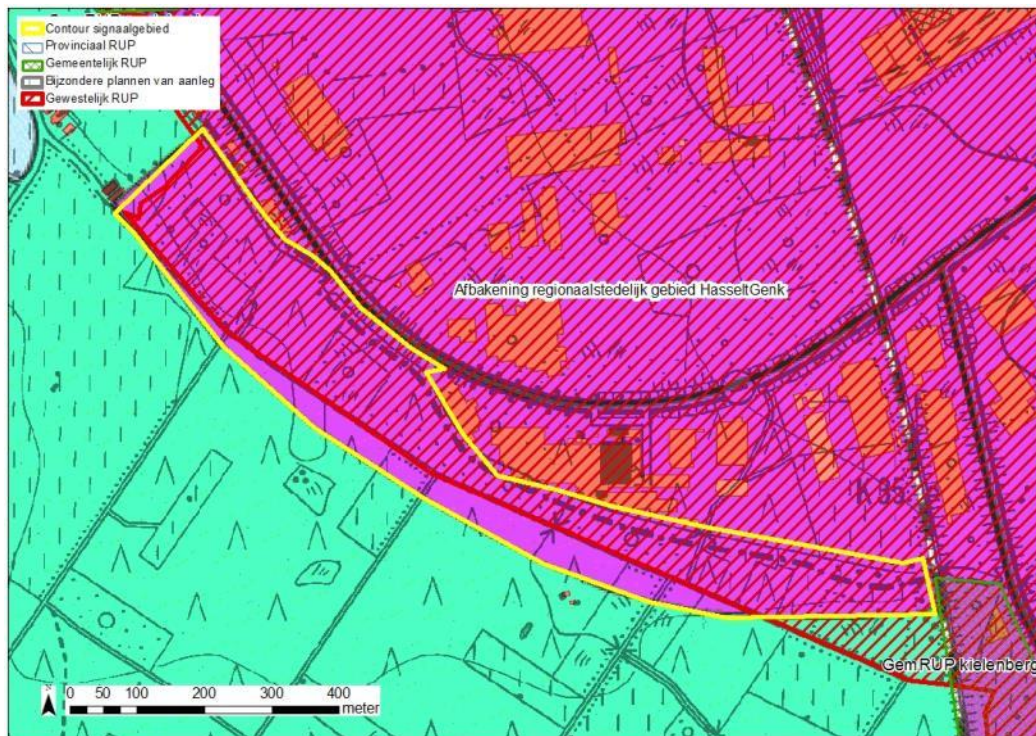
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Volgens het gewestplan is de bestemming industriegebied. Het signaalgebied ligt deels binnen de contour van het GRUP "Afbakening Regionaalstedelijk Gebied Hasselt-Genk", er wordt geen herbestemming voor het gebied voorzien in dit RUP.

Globale beschrijving:

De huidige invulling is bos, ruigte en de diep uitgegraven bedding van de Kaatsbeek.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 03/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het betreft een aaneengesloten onbebouwde strook industriegebied langs de Henry Fordlaan in effectief overstromingsgevoelig gebied langs de Kaatsbeek. Aanduiding als signaalgebied is relevant om bijkomende wateroverlast te voorkomen.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De afbakening is ruim genomen en bevat naar het oosten toe ook het achterliggend industriegebied achter de bedrijven tot aan de spoorweg. Slechts een deel van het afgebakende gebied is overstromingsgevoelig. Het oostelijk deel is niet overstromingsgevoelig maar de Kaatsbeek stroomt hier wel door en het gebied heeft dus zijn functie als natte natuurverbinding. Bovendien werd in het kader van het ENA beslist om het gehele gebied te herbestemmen (concrete grenzen GRUP liggen nog niet vast).

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

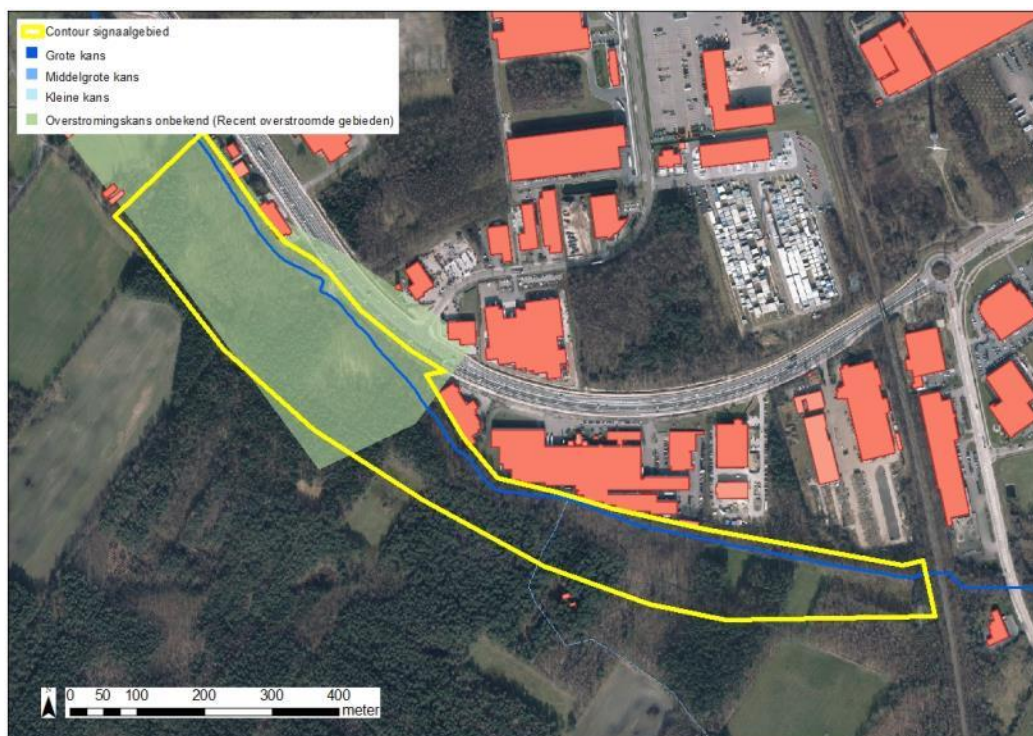
overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven . De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Er zijn geen overstromingsgevaarkaarten beschikbaar voor de bovenloop van de Kaatsbeek. Wel is een deel van het afgebakende signaalgebied aangeduid als Recent Overstroomd Gebied (ROG)². De kaart geeft de huidige situatie weer en houdt geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Figuur: De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

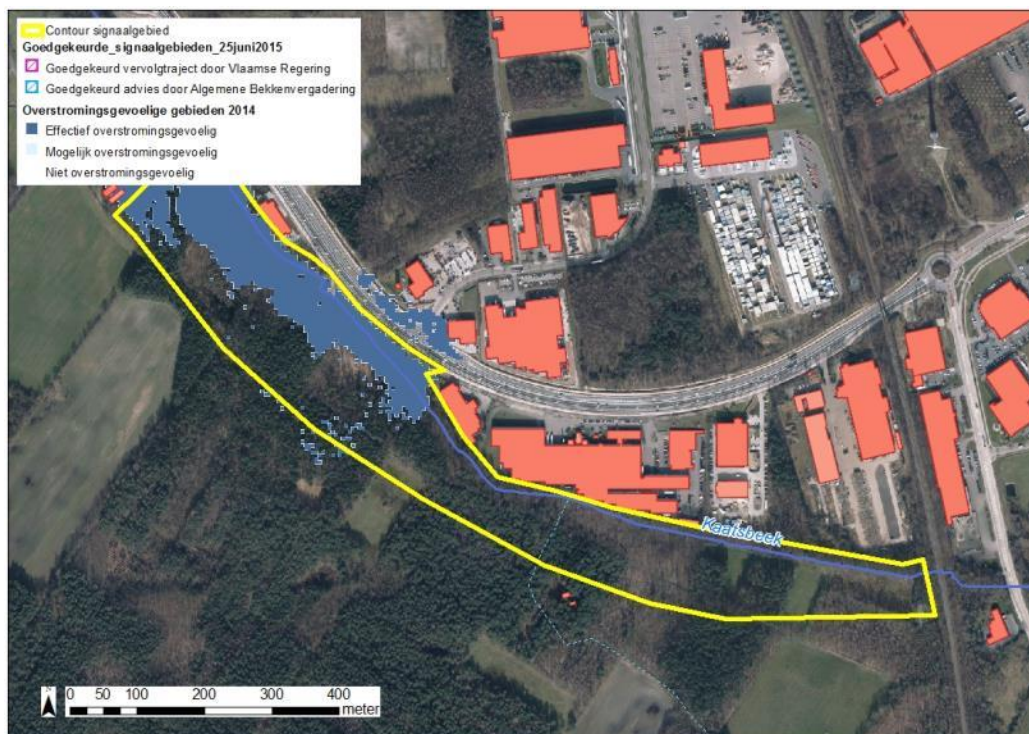
^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Niet beschikbaar voor dit signaalgebied.

3.2 Bespreking watersysteem

De Kaatsbeek overstopt in een deel van het afgebakende gebied bij hevige regenval zowel langs linker- als rechteroever. Het gebied stroomafwaarts het overstort en de monding van de RWA (regenwaterafvoer) op de Kaatsbeek is aangeduid als effectief overstromingsgevoelig gebied. Een groot deel van het regenwater dat op de nabijgelegen industriegebieden neervalt, komt op dit punt terecht in de Kaatsbeek. Dit gebied stond bij het hoog water van november 2010 ook onder water.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De Kaatsbeek overstopt in dit gebied frequent. Belangrijke oorzaak is de afwatering van een groot deel verharde oppervlakte (industriegebied) naar de Kaatsbeek. Verder stroomafwaarts langsheen de Kaatsbeek zijn verschillende gebieden overstromingsgevoelig. Vanuit het waterbeleid is het aangewezen om het waterbergend vermogen van dit afgebakend gebied te behouden.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het kader van het Economisch Netwerk Albertkanaal zijn voor deze zone reeds ruimtelijke afspraken gemaakt voor herbestemming (door middel van een gewestelijk RUP) van het industriegebied naar een open ruimte functie (natuurgebied) zoals aangeduid in het conceptplan voor ENA dat goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering op 17-07-2015.

4.3 Lopende initiatieven:

Zie hierboven

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Op 10/08/2015 ging een overleg door in Bilzen omtrent dit signaalgebied. Aanwezig waren:

Jeroen Jansen (VMM - Bekkensecretariaat Demerbekken),

Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen),

Viviane Claes (Ruimte Vlaanderen),

Karin Gijsen (Ruimte Vlaanderen),

Wim Verhaegen (VMM),

Steven Beyen (provincie Limburg),

Filip Konings (stad Bilzen),

Goele Cops (stad Bilzen),

Wim Vanhoof (stad Genk),

Rik Libot (stad Genk)

Tijdens het overleg werd de koppeling met het lopend proces en de opmaak van een gewestelijk RUP aangehaald. Er was eensgezindheid over de scenariokeuze van dit gebied en het gewestelijk RUP als in te zetten instrument.

Op 03/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen van Bilzen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

Op 15/12/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen van Genk zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- De bestemming van het overstromingsgevoelige gebied (industriezone) is niet compatibel met het waterbergend vermogen en de overstromingsgevoeligheid. Herbestemming is bijgevolg aangewezen.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Niet van toepassing

A: watertoets

- Niet van toepassing

Instrument:

Voor herbestemming van dit gebied dient een RUP te worden opgemaakt.

Initiatiefnemer:

Vlaams Gewest. In het kader van het Economisch Netwerk Albertkanaal zijn voor deze zone reeds ruimtelijke afspraken gemaakt voor herbestemming door middel van een gewestelijk RUP van het industriegebied naar een open ruimte functie (natuurgebied) zoals aangeduid in het conceptplan voor ENA dat goedgekeurd werd door de Vlaamse Regering op 17-07-2015.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

De afbakening bevat industriegebied dat momenteel grotendeels bebost is. Doorheen dit gebied stroomt de Kaatsbeek. Een deel van het afgebakende gebied is effectief overstromingsgevoelig en is overstroomd in november 2010. Het oostelijk deel is niet overstromingsgevoelig maar de Kaatsbeek stroomt hier wel door en het gebied heeft dus zijn functie als natte natuurverbinding.

Herbestemming van het overstromingsgevoelig maar niet-ingevuld industriegebied is voor dit afgebakend gebied nodig om problemen van wateroverlast te voorkomen en stroomafwaarts wateroverlast te beperken.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

CICINDRIA BEVINGEN (SG_R3_DEM_15)

SINT-TRUIDEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Cicindria Bevingen” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Sint-Truiden

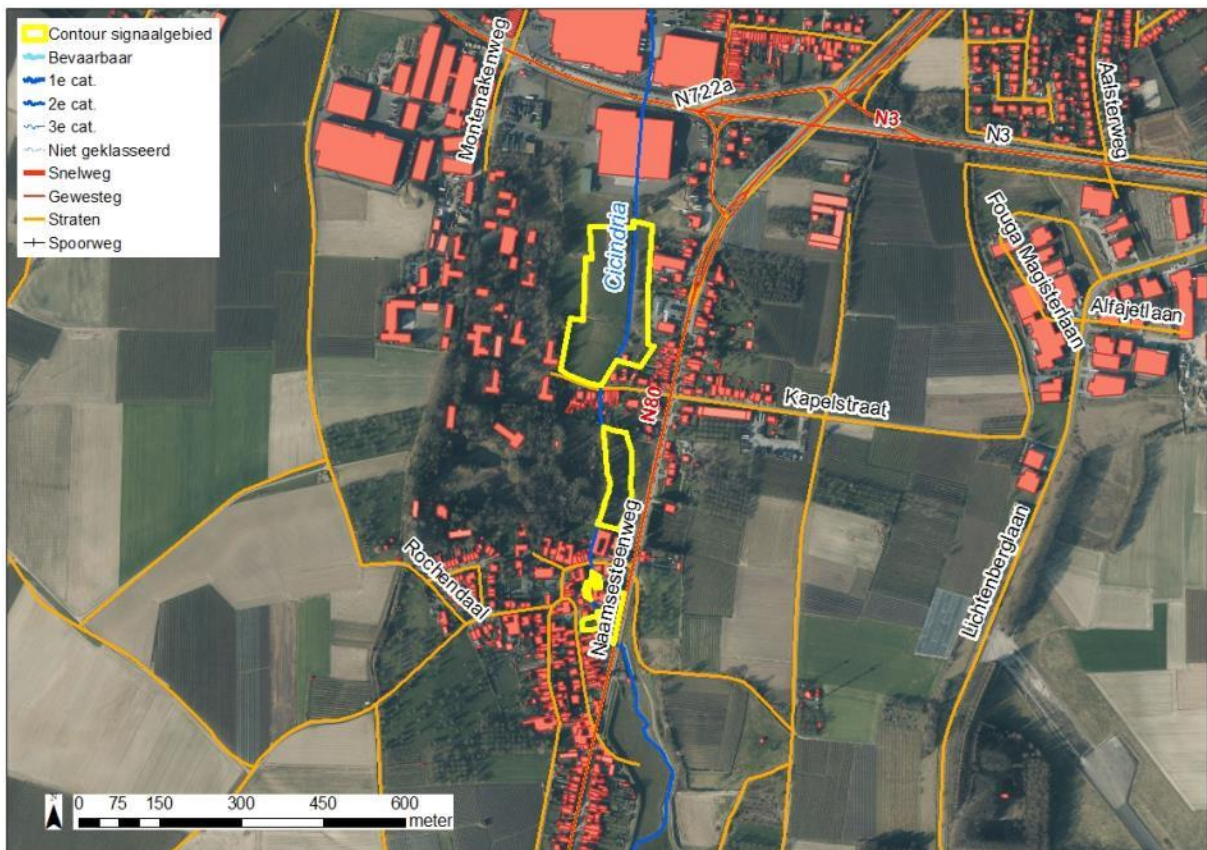
Provincie(s): Limburg

Ligging: Het signaalgebied is bevindt zich in Bevingen, deelgemeente van Sint-Truiden, aan de Cicindria.

Bekken: Demerbekken

Betrokken waterlopen: Cicindria (2e cat)

Oppervlakte: 4 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

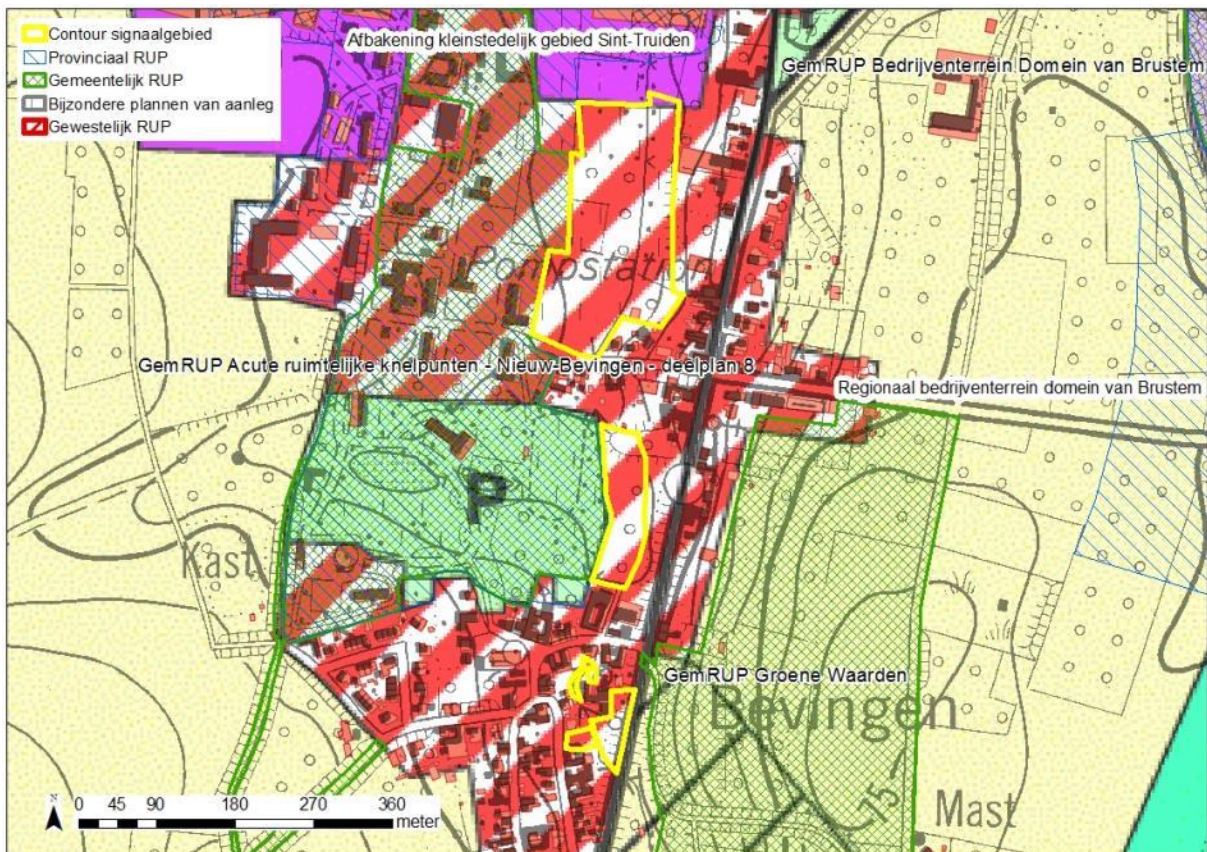
Huidige planologische bestemming:

woongebied met landelijk karakter

Globale beschrijving:

Weilanden tussen fruitveiling, asielcentrum en N80,

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/03/2015 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Watertoets vormt hier wellicht een meer geschikt instrument omwille van de eerder beperkte oppervlakte versnipperde delen. Op vraag van de stad Sint-Truiden werd het gebied toch opgenomen als verder uit te werken signaalgebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Op zich zou de watertoets mogelijk kunnen volstaan als instrument, omwille van de eerder beperkte oppervlakte versnipperde delen. Op vraag van de stad Sint-Truiden werd het gebied toch opgenomen als verder uit te werken signaalgebied.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

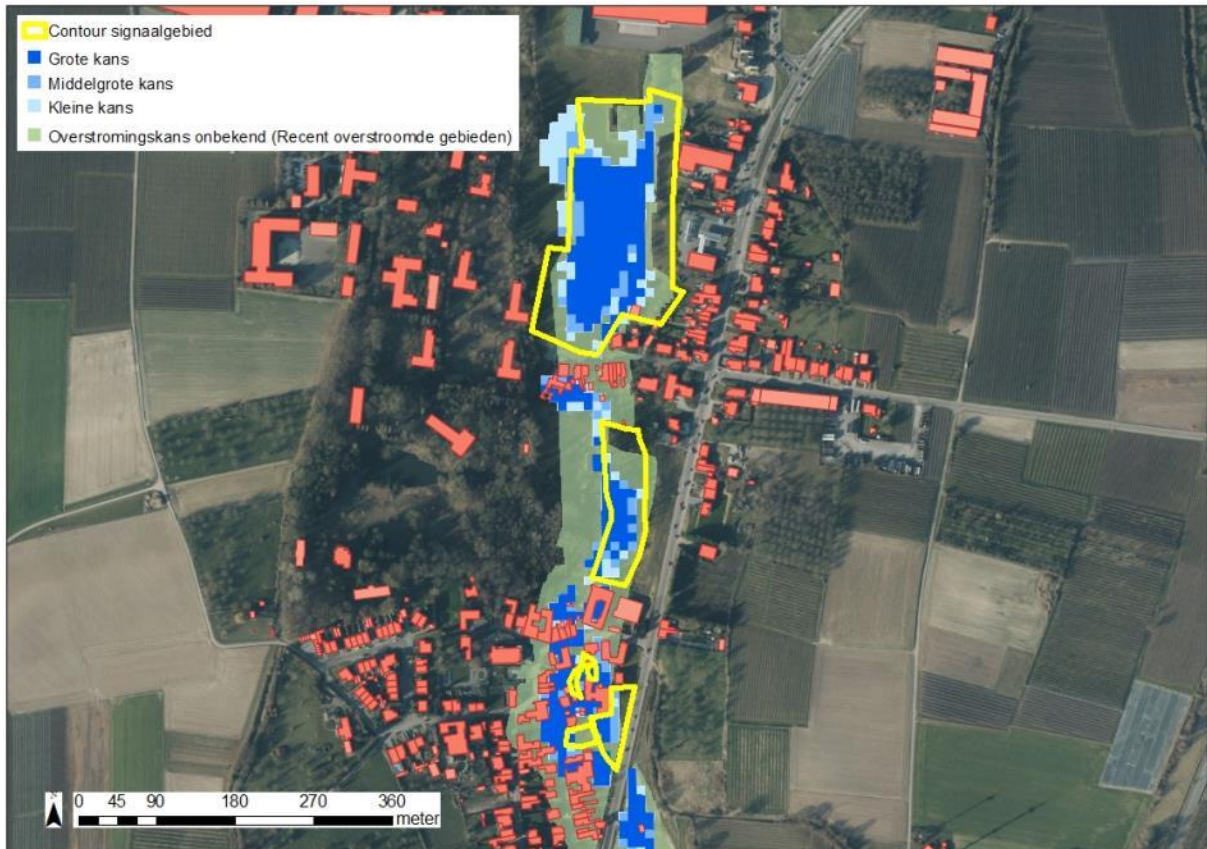
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Deze kaarten zijn beschikbaar voor het signaalgebied in Bevingen. De grootste oppervlakten van het woonuitbreidingsgebied hebben een grote overstromingskans (frequentie ongeveer per 10 jaar).

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

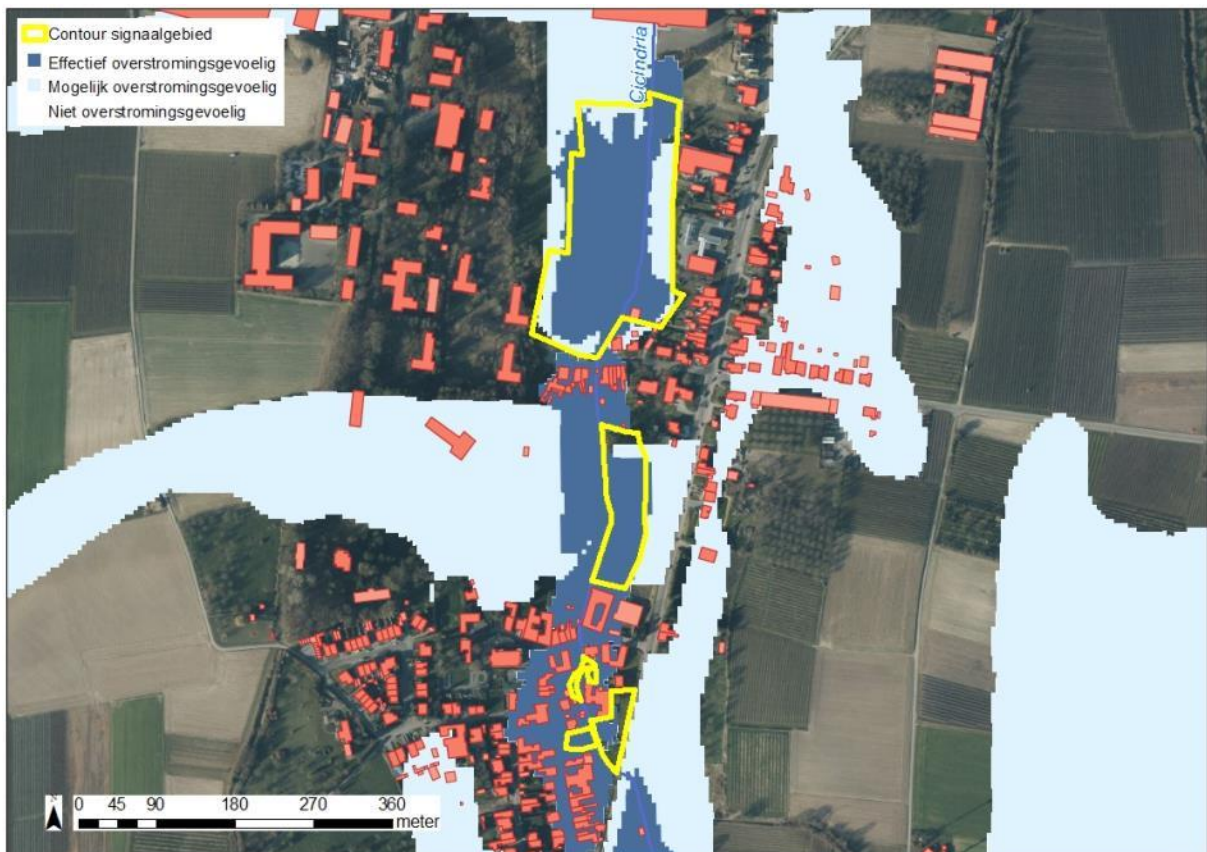
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De kaarten voor de klimaattoets van dit gebied zijn niet voorhanden.

3.2 Bespreking watersysteem

De Cicindria is een waterloop 2e categorie die sterk regengevoelig is en snel overtopt. Omwille van deze reden is opwaarts van het signaalgebied reeds een wachtbekken aangelegd. Omwille van het bestaande reliëf is een smalle overstromingsgevoelige strook langsheen de Cicindria gelegen.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Groot overstromingsgevaar voor dit gebied. Juist opwaarts de N80 is reeds geruime tijd een wachtbekken uitgevoerd.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Ter hoogte van Bevingen krijgen zones langs de Cicindria (in agrarisch gebied) een overdruk "ruimte voor water",

4.3 Lopende initiatieven:

Net gelegen buiten de afbakeningslijn kleinstedelijk gebied Sint-Truiden (PRUP 2009)

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Eerste overleg vond plaats op 24/9/2015. Aanwezig : Jan Vanvelk (bekkencoördinator), Jeroen Jansen (VMM, bekkensecretariaat), Karin Gijsen (ruimte Vlaanderen), Karel Van Daele (Watering Sint-Truiden), Marc Mathijs (stad Sint-Truiden), Peter Wiame (stad Sint-Truiden), Olaf Genar (Provincie Limburg). De verantwoordelijken ruimtelijke ordening van de gemeente waren echter niet aanwezig. De verdere bespreking werd uitgesteld naar 2016. Op 13 mei 2016 vond het vervolgoverleg plaats.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Samen met de stad Sint-Truiden werd gekozen om die contouren aan te duiden, die in het kader van toekomstige RUPs zullen worden aangepakt, en waarvan het wenselijk is dat eventuele planschade ook onder de regeling van het Rubicon fonds kan vallen.. De contouren, die de stad Sint-Truiden aanleverde werden lichtjes aangepast om een logischere afbakening te krijgen. Zo werden bijvoorbeeld de perceelsgrenzen gevolgd.

Voor signaalgebied Cicindria Bevingen zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Instrument:

gemeentelijk RUP

Initiatiefnemer:

stad Sint-Truiden

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Een groot deel van het signaalgebied (woongebied met landelijk karakter) wordt gekenmerkt door een grote overstromingskans. Een nieuwe functionele invulling moet worden gerealiseerd.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

MELSTERBEEK CENTRUM AALST (SINT-TRUIDEN) (SG_R3_DEM_16)

SINT-TRUIDEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Melsterbeek Centrum Aalst (Sint-Truiden)” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Sint-Truiden

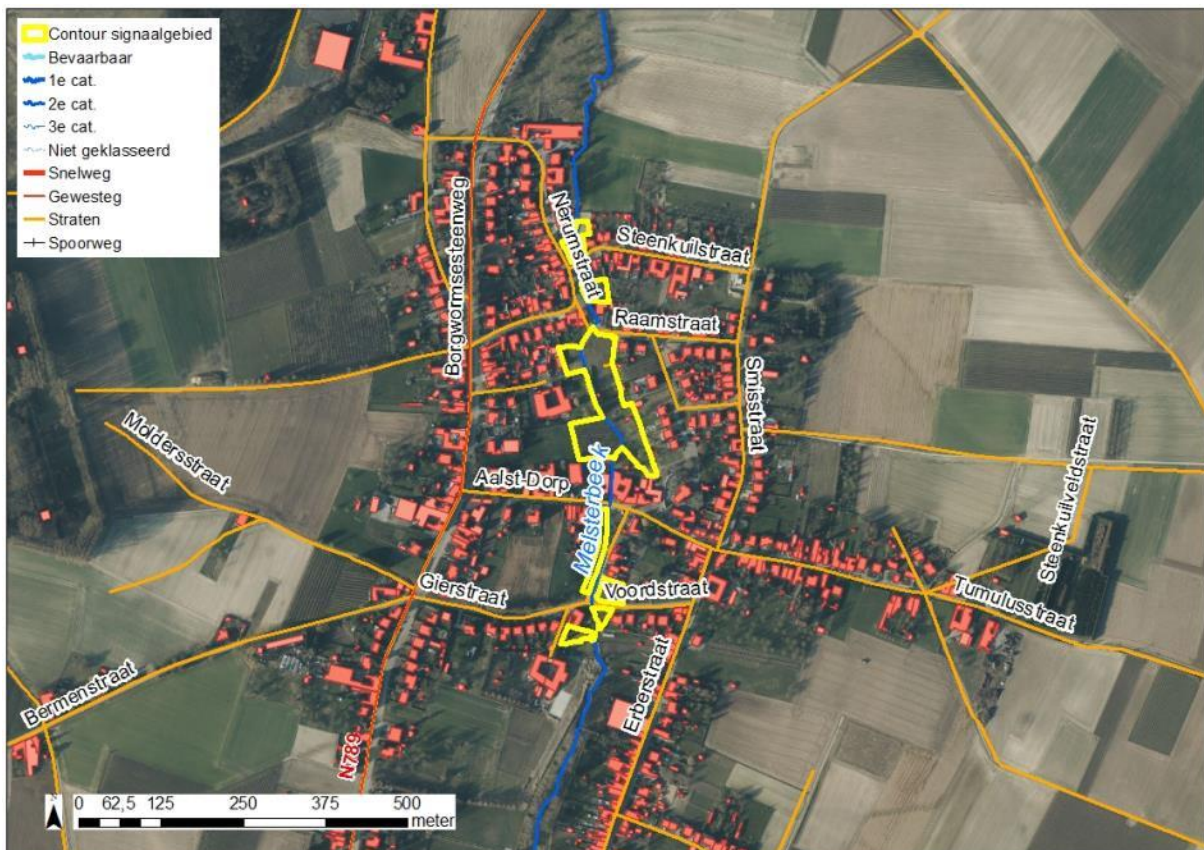
Provincie(s): Limburg

Ligging: Het signaalgebied is bevindt zich in het centrum van Aalst, deelgemeente van Sint-Truiden, aan de Melsterbeek

Bekken: Demerbekken

Betrokken waterlopen: Melsterbeek(2e cat)

Oppervlakte: 2 ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

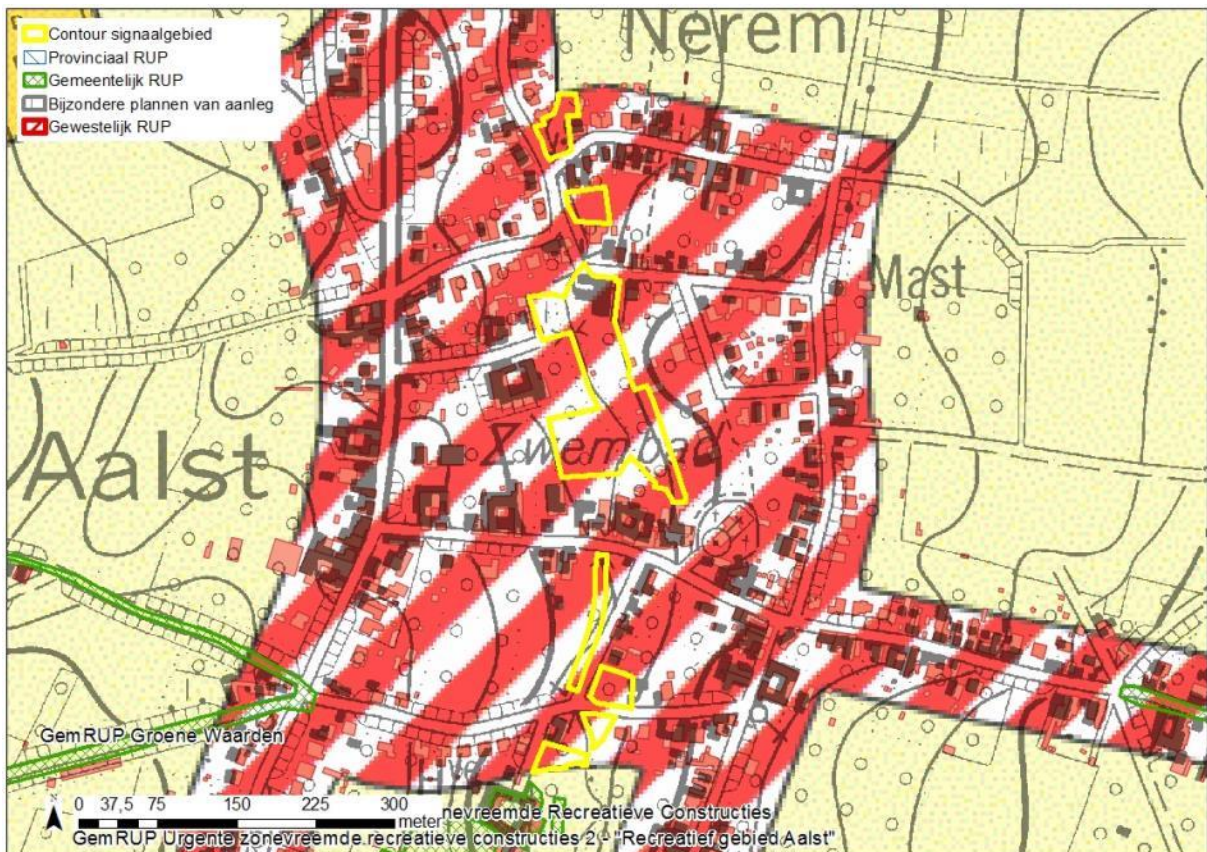
Huidige planologische bestemming:

woongebied met landelijk karakter

Globale beschrijving:

Onbebouwde restpercelen.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Watertoets vormt hier wellicht een meer geschikt instrument omwille van de eerder beperkte oppervlakte versnipperde delen. Op vraag van de stad Sint-Truiden werd het gebied toch opgenomen als verder uit te werken signaalgebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Op zich zou de watertoets mogelijk kunnen volstaan als instrument, omwille van de eerder beperkte oppervlakte versnipperde delen. Op vraag van de stad Sint-Truiden werd het gebied toch opgenomen als verder uit te werken signaalgebied

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

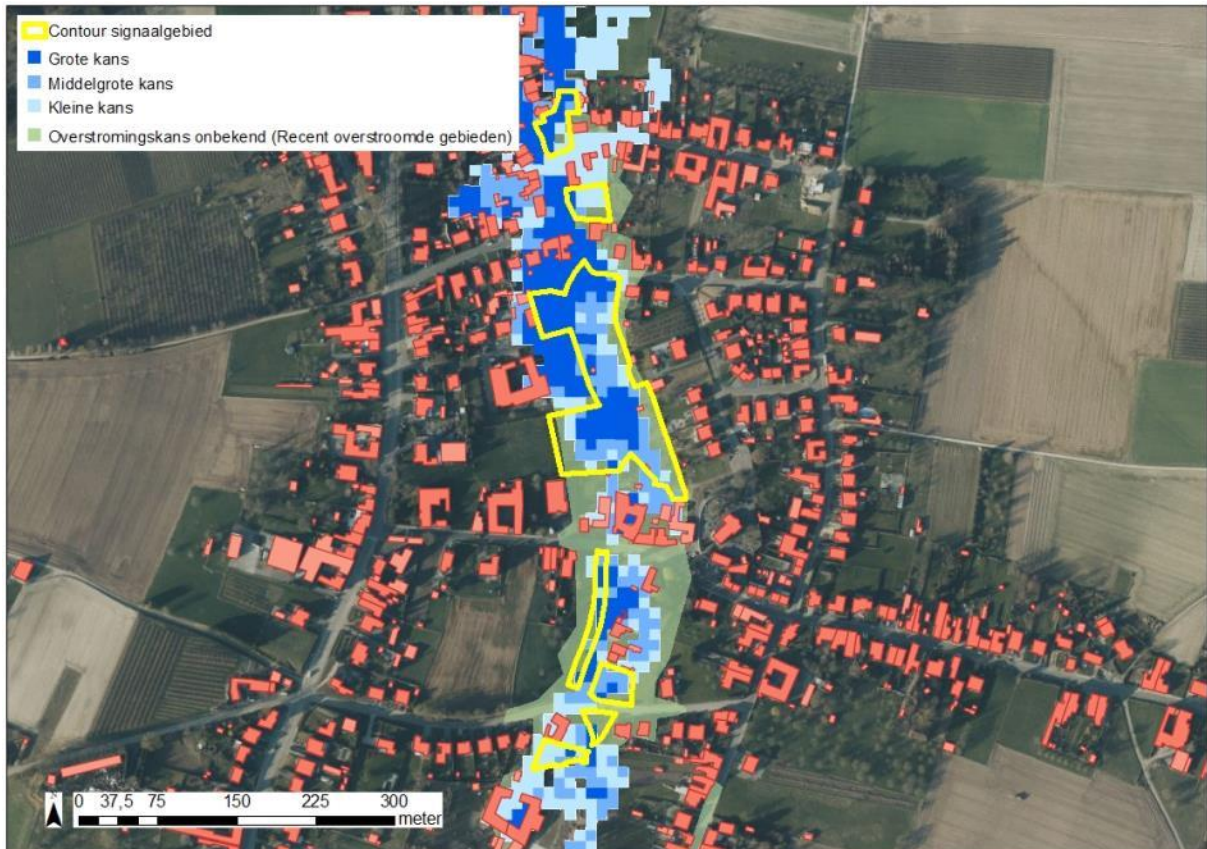
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Deze kaarten zijn beschikbaar voor het signaalgebied in Aalst. Sommige delen van het woonuitbreidingsgebied hebben een grote overstromingskans (frequentie ongeveer per 10 jaar). Maar evengrote delen hebben een middelgrote of kleine overstromingskans (respectievelijk 100 of 1000 jaar).

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

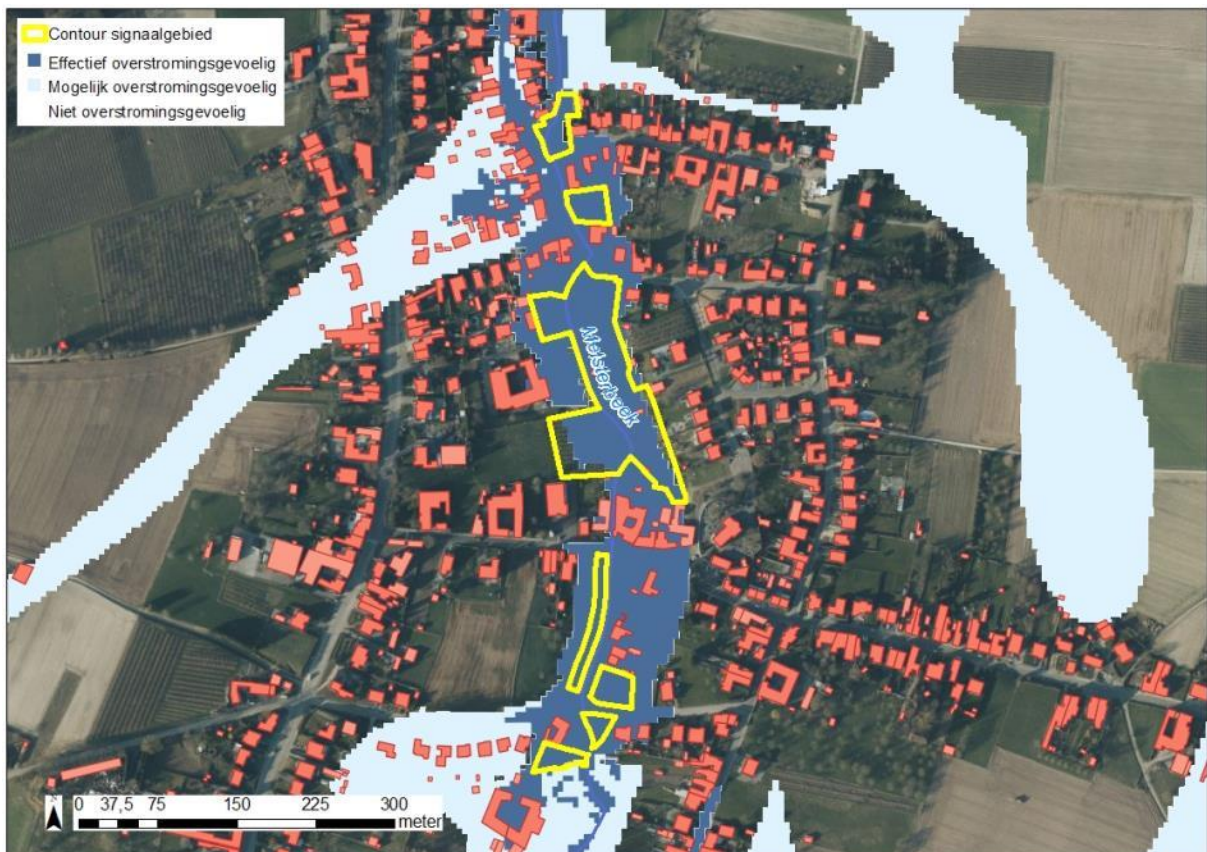
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De kaarten voor de klimaattoets van dit gebied zijn niet voorhanden.

3.2 Bespreking watersysteem

De Melsterbeek is een waterloop 2e categorie die sterk regengevoelig is en snel overtopt. Omwille van het bestaande reliëf is een smalle overstromingsgevoelige strook langsheen de Cicindria gelegen.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Klein tot groot overstromingsrisico. Een (beperkt) wachtbekken is juist opwaarts de dorpskern gelegen.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De natte beekoever van de Melsterbeek tegenover de Melsterstraat in Aalst, wordt opgenomen als parkgebied gezien de effectief overstromingsgevoeligheid (omzetting landelijk woongebied naar parkgebied) Ten zuiden van Aalst krijgen zones langs de Melsterbeek (in agrarisch gebied) een overdruk "ruimte voor water" en deels een grondbedstemming "onbebouwbare zone voor open ruimte en buffer" en "natuurgebied".

4.3 Lopende initiatieven:

Geen

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Eerste overleg vond plaats op 24/9/2015. Aanwezig : Jan Vanvelk (bekkencoördinator), Jeroen Jansen (VMM, bekkensecretariaat), Karin Gijsen (ruimte Vlaanderen), Karel Van Daele (Watering Sint-Truiden), Marc Mathijs (stad Sint-Truiden), Peter Wiame (stad Sint-Truiden), Olaf Genar (Provincie Limburg). De verantwoordelijken ruimtelijke ordening van de gemeente waren echter niet aanwezig. De verdere bespreking werd uitgesteld naar 2016. Op 13 mei 2016 vond het vervolgoverleg plaats.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Samen met de stad Sint-Truiden werd gekozen om die contouren aan te duiden, die in het kader van toekomstige RUPs zullen worden aangepakt, en waarvan het wenselijk is dat eventuele planschade ook onder de regeling van het Rubicon fonds kan vallen.. De contouren, die de stad Sint-Truiden aanleverde werden lichtjes aangepast om een logischere afbakening te krijgen. Zo werden bijvoorbeeld de perceelsgrenzen gevolgd.

Voor signaalgebied Melsterbeek Centrum Aalst (Sint-Truiden) zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Instrument:

gemeentelijk RUP

Initiatiefnemer:

stad Sint-Truiden

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Nagenoeg het volledige signaalgebied (woongebied met landelijk karakter) is effectief overstromingsgevoelig en kent een kleine tot (middel)grote overstromingskans. Een nieuwe functionele invulling moet worden gerealiseerd.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Praktische info fiche Melsterbeek Centrum Aalst (Sint-Truiden)
(SG_R3_DEM_16)
Intern Gebruik

Fiche uitgedraaid op 3 juni 2016

Laatste aanpassing inhoud op 5/9/2016 10:06:58 PM door Van Ballaer, Bram

Kaartjes laatst aangepast op 14 oktober 2015

Manuele aanpassingen nog door te voeren (vb. figuren klimaattoets verwijderen, bijlage toevoegen, ...)

Opmerkingen door opsteller fiche

Ontwerp startbeslissing signaalgebied DORMAALBEEK WALSBETS (SG_R3_DEM_17) LANDEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Dormaalbeek Walsbets” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **xx/xx/xx** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Landen

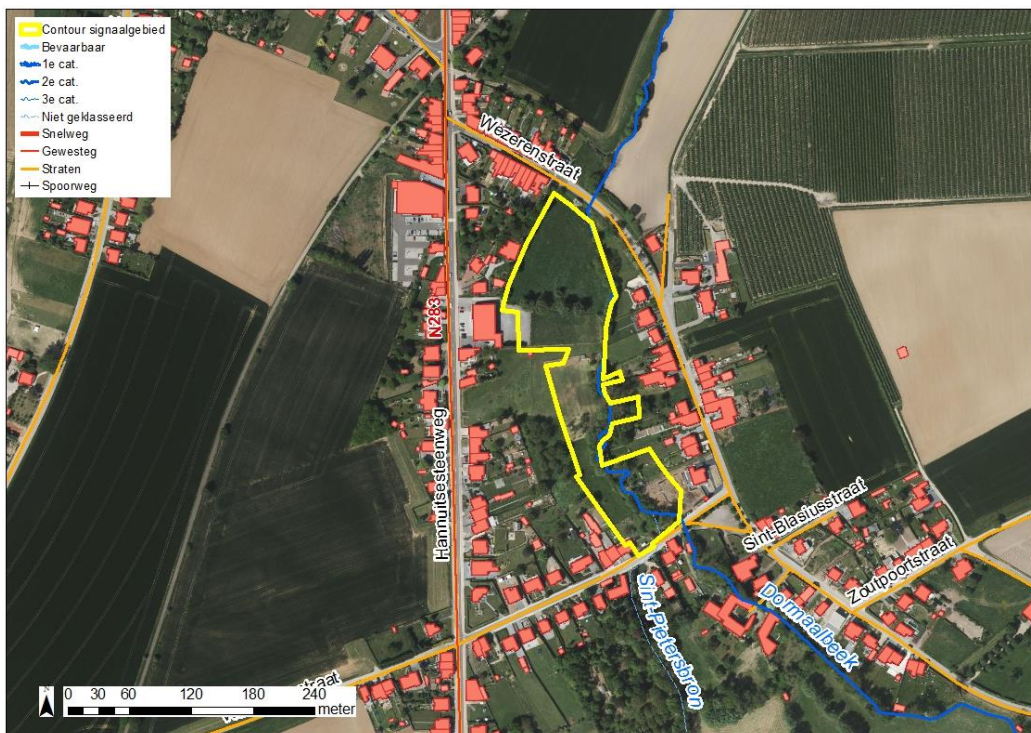
Provincie(s): Vlaams-Brabant

Ligging: Het signaalgebied ligt ingesloten tussen de Hannuitsesteenweg (N283) (westelijke begrenzing), de Wezerenstraat (noordoostelijke begrenzing) en de Walsbetsestraat (zuidoostelijke begrenzing).

Bekken: Demerbekken

Betrokken waterlopen: Dormaalbeek (2e cat)

Oppervlakte: 1,2 ha zone met kleine en middelgrote overstromingskans ha

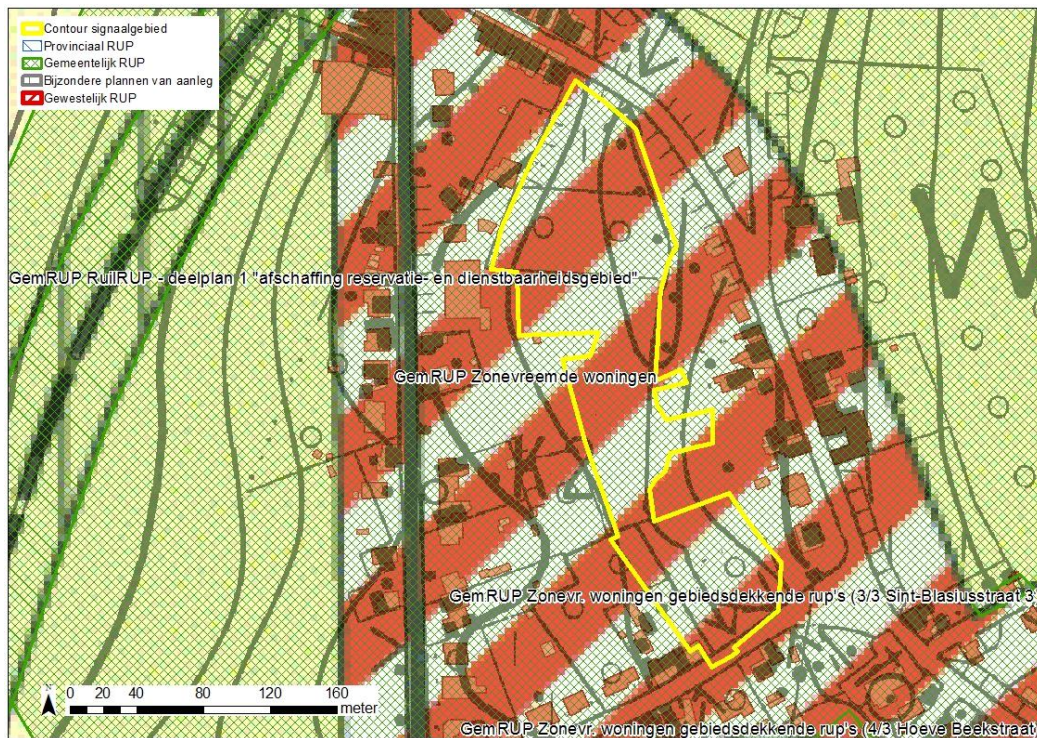
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Volgens het gewestplan is de bestemming woongebied met landelijk karakter.

Globale beschrijving:

Het gebied is in gebruik als weiland en tuinen.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 3/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

De bestaande functionele invulling is relatief kwetsbaar (het is een binnengebied van woongebied, wel deels achtertuinen). De oppervlakte is relatief klein om een eventueel planproces op te starten, de watertoets zou ook kunnen volstaan.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied zat in de oorspronkelijke selectie van en werd opgenomen in reeks 3 op vraag van de provincie Vlaams-Brabant. Het structuurplan van de stad Landen van enkele legislaturen terug stelde voor om het gebied niet te weerhouden als landelijk woongebied.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

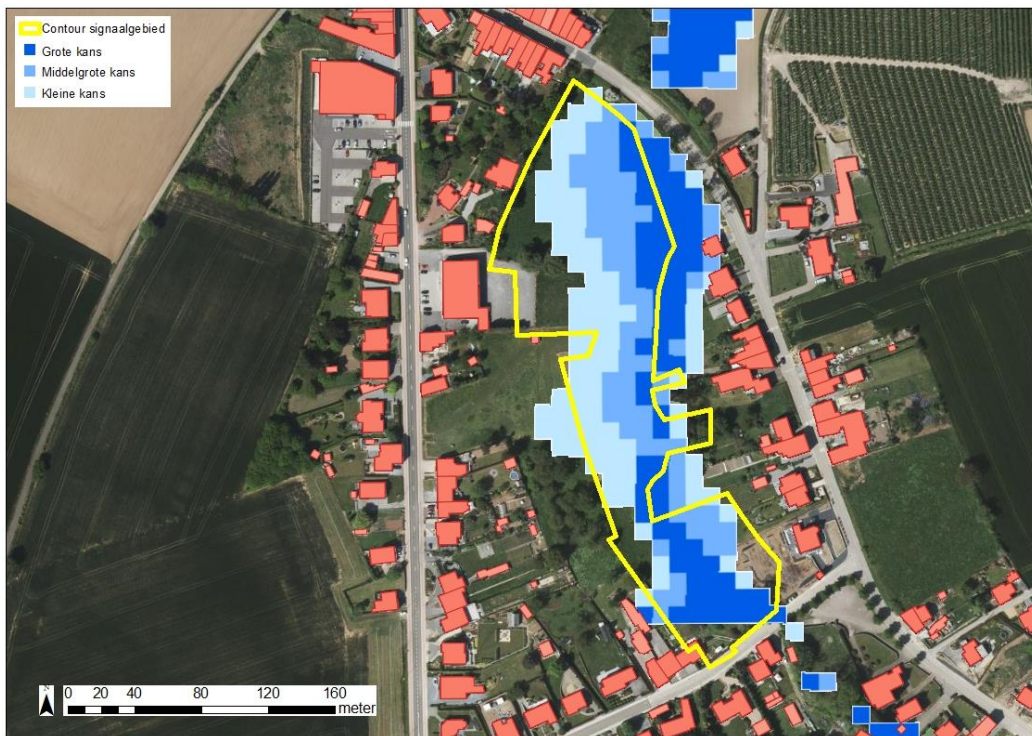
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Ter hoogte van de Dormaalbeek kent het gebied een grote overstromingskans. Verder van de Dormaalbeek weg, wordt de overstromingskans middelgroot en vervolgens klein.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

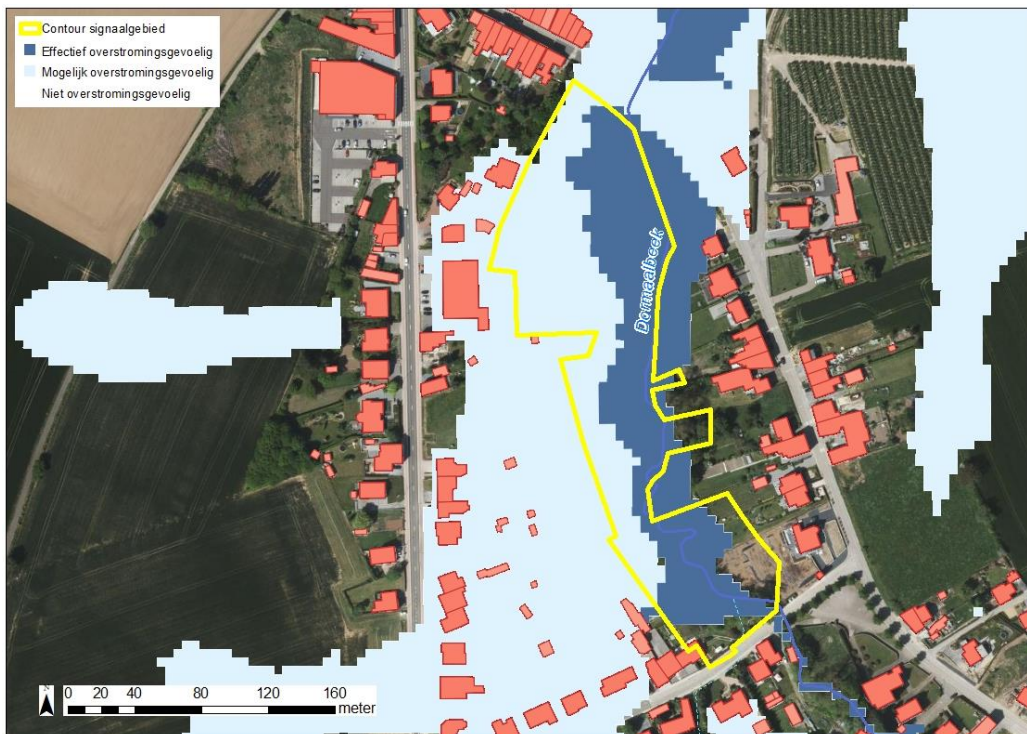
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De klimaattoetskaarten voor dit gebied zijn niet beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied ligt in de vallei van de Dormaalbeek, net opwaarts van Landen-centrum. De vallei van de Dormaalbeek (en zijloop Zevenbronnenbeek) kreeg in het verleden herhaaldelijk te kampen met wateroverlast. Om het overstromingsrisico in de vallei in te dijken richtte de provincie Vlaams-Brabant al twee overstromingsgebieden in: een zone langs de Zevenbronnenbeek (opwaarts van het signaalgebied gesitueerd) en een zone opwaarts de spoorweg in Landen (afwaarts het signaalgebied gesitueerd). Nog twee andere overstromingsgebieden opwaarts het signaalgebied zijn gepland. Het overstromingsgevaar in het signaalgebied is klein tot groot.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het ontwerp stroomgebiedbeheerplan SGBP 2016-2021 bevat de in Landen gesitueerde actie "6F_004: Bouwen van vier GOG's (gecontroleerde overstromingsgebieden) op de Zevenbronnenbeek en de Dormaalbeek". Twee overstromingszones werden al uitgevoerd: een eerste op de Zevenbronnenbeek ter hoogte van de Wezerenstraat (opwaarts het signaalgebied), en een tweede op de Dormaalbeek net opwaarts de spoorweg in Walsbets. Deze laatste zone is net afwaarts het signaalgebied gesitueerd. Minstens het behoud van de huidige waterbergingscapaciteit van het signaalgebied is aangewezen. Tevens kan het signaalgebied een belangrijke landschappelijke functie als groen-blauwe verbinding vervullen. De bestaande en geplande overstromingsgebieden garanderen het uitblijven van wateroverlast echter niet. Naast de problematiek ten gevolge van verhardingen dient ook complementair de nodige aandacht te gaan naar de aanpak van erosie, die samenhangt met onverharde oppervlakten.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de stad Landen (05/06/2003) voorziet om het grootste gedeelte van het signaalgebied niet te weerhouden als landelijk woongebied en te herbestemmen in een zachte bestemming. De opmaak van een RUP hiertoe zat enkele legislaturen terug in de pipeline, maar werd nadien terug als minder prioritair beschouwd.

4.3 Lopende initiatieven

Er zijn geen initiatieven lopende.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Het eerste overleg vond plaats op 28/07/2015. Twee schepenen waren aanwezig. Ze stellen zich de vraag waarom enkel dit gebied wordt bestudeerd. Indien er een RUP zou moeten opgemaakt worden, zouden zij liever een globaal RUP voor het ganse grondgebied van Landen opmaken en de volledige waterproblematiek van de hele gemeente onderzoeken.

Op 22/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Dormaalbeek Walsbets zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- Niet van toepassing

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Er worden bijkomende maatregelen met behoud van de bestemming "woongebied met landelijk karakter" opgelegd. De perceelsgedeelten met middelgrote en grote overstromingskans moeten gevrijwaard blijven van bebouwing en ingericht worden als bufferzone ter compensatie van de bebouwing op de perceelsgedeelten die niet overstromingsgevoelig zijn.

A: watertoets

- Niet van toepassing

Instrument:

Verscherpte watertoets: De bevoegde instanties vertalen de maatregel die stelt geen bebouwing toegelaten wordt op de perceelsgedeelten met middelgrote en grote overstromingskans door bij de toepassing van de watertoets.

Initiatiefnemer:

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Er is consensus over het behoud van de bestemming van het signaalgebied als woongebied met landelijk karakter. De perceelsgedeelten met een middelgrote en grote overstromingskans moeten echter gevrijwaard worden van bebouwing. De bevoegde instanties vertalen deze maatregel door bij de toepassing van de watertoets.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

WUG STUKKEN (SG_R3_DEM_18)

HEUSDEN-ZOLDER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “WUG Stukken” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **xx/xx/xx** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n):	Heusden-Zolder
Provincie(s):	Limburg
Ligging:	Het signaalgebied is gesitueerd in Zolder, tussen de Ringlaan en Mommestraat.
Bekken:	Demerbekken
Betrokken waterlopen:	Schansbeemdenbeek (3de categorie), Mangelbeek (2de categorie)
Oppervlakte:	2,95 ha

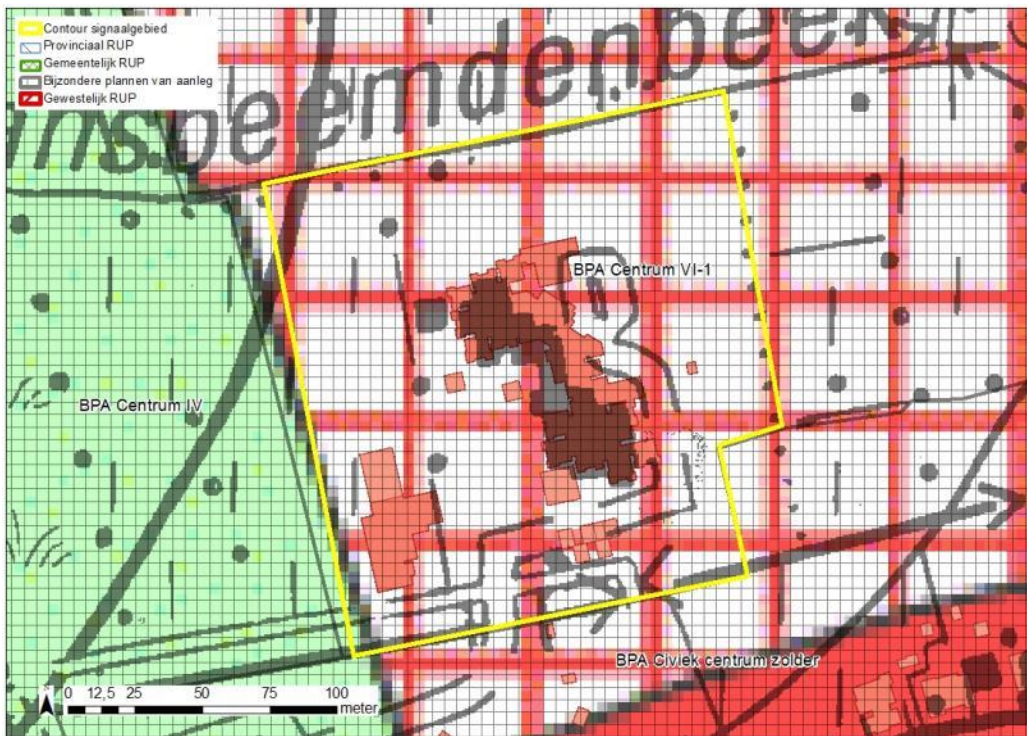
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Volgens het gewestplan is de bestemming woonuitbreidingsgebied. Er is tevens een BPA Centrum VI-1 van kracht, waarin deze zone aangeduid is voor openbaar nut.

Globale beschrijving:

Binnen de afbakening bevinden zich een schooltje en een kinderdagverblijf die quasi permanent last hebben van vochtproblemen omwille van de ligging in mijnverzakkingsgebied en de nabijheid van een waterloop.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 3/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het gebied ligt buiten de overstromingsgevaarkaarten en ligt niet binnen een Recent Overstroomd Gebied. De zone ligt wel binnen mijnverzakkingsgebied. Op vraag van de VLM, de provincie Limburg en de gemeente Heusden-Zolder is het gebied toch geselecteerd als signaalgebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De gewestplanbestemming woonuitbreidingsgebied is vervangen door het BPA Centrum VI-1. Op het BPA is heel het (nog) onbebouwde deel van het WUG Stukken gereserveerd voor groen-/parkgebied met dwars er doorheen een fiets- en voetgangersverbinding. Enkel de plek waar het basisschoolgebouwtje en de kinderopvang staat, is aangeduid als zone voor openbaar nut. Per definitie moet het groen-/parkgebied niet als signaalgebied aanzien worden (nl. geen 'harde' bestemming) en is deze bestemming compatibel met het watersysteem.

Voor de afbakening van het signaalgebied wordt daarom de begrenzing van de zone van openbaar nut op het BPA genomen.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

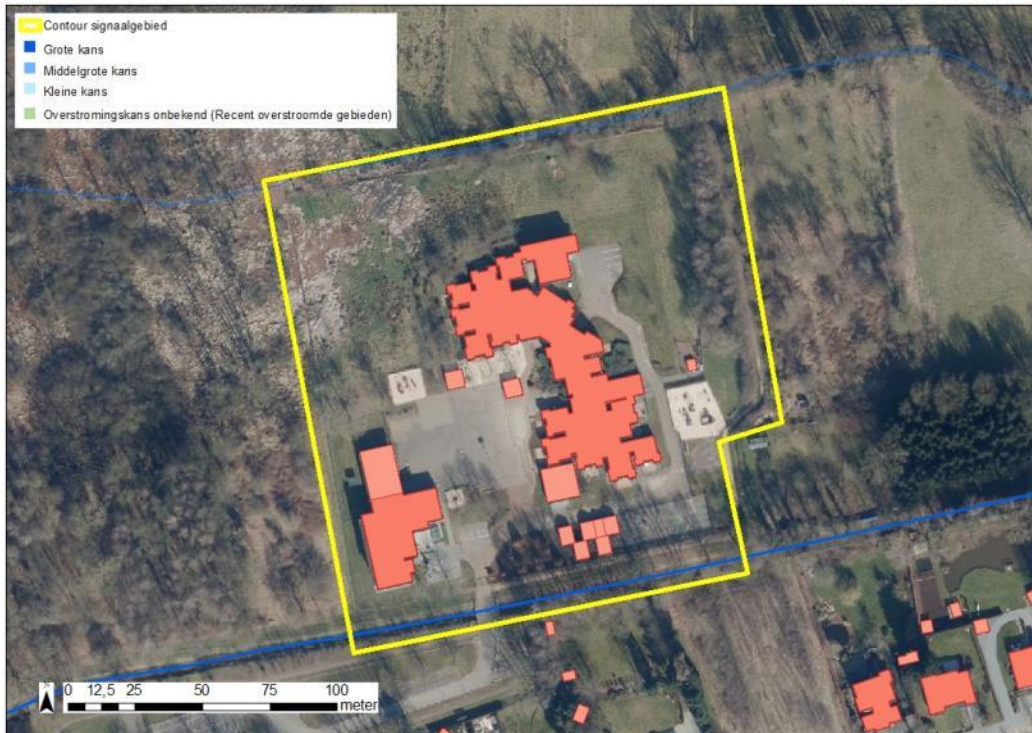
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Voor deze zone zijn geen overstromingsgevaarkaarten en overstromingsrisicokaarten beschikbaar. Het signaalgebied bevindt zich evenmin in een Recent Overstroomd Gebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Niet beschikbaar voor dit signaalgebied.

3.2 Bespreking watersysteem

Het gebied ligt tussen de Mangelbeek (zuiden) en de Schansbeemdenloop (noorden). De locatie is enkel aangeduid als mogelijk overstromingsgevoelig, omdat het een mijnverzakkingsgebied betreft. Het al oudere schoolgebouw heeft te kampen met zware vochtproblemen t.g.v. de mijnverzakkingen in dit sowieso al erg natte (vallei)gebied. De grondwaterstanden zijn er zeer hoog.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het signaalgebied is volgens het ontwerp stroomgebiedbeheerplan Schelde gelegen in het speerpuntgebied van de Mangelbeek. Voor de Schansbeemdenbeek, die in het noorden van het signaalgebied ligt, is volgende actie opgenomen:

- 5B_E_043: Optimalisatie waterkwantiteit in mijnverzakkingsgebied Schansbeemden (Heusden-Zolder). Herinrichting van de Schansbeemdenbeek in functie van het tegengaan van te natte omstandigheden voor aanwezige bewoning en natuur (Integraal Project De Wijers).

Hiermee samenhangend is er voor het gebied ook nog volgende actie gedefinieerd:

- 5A_C_010: Optimalisatie van grondwaterpeilen i.f.v. beschermen aanwezige bewoning en realiseren van gewenste natuurstreefbeelden (natte natuur) in het mijnverzakkingsgebied Schansbroek (Integraal Project De Wijers).

Voor de Mangelbeek, die in het zuiden van het signaalgebied ligt, zijn volgende acties voorgesteld:

- 4B_E_172: Analyse van hydromorfologische ontwikkelingsmogelijkheden en uitvoering van meest gepaste structuurherstel voor Mangelbeek in SBZ-gebied BE2200030.
- 9_C_016: Opmaak van een overkoepelende ruimtelijke visie voor de Mangelbeekvallei (Integraal Project De Wijers).

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De visie van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS) (richtinggevend deel) op het WUG is om dit niet te ontwikkelen.

4.3 Lopende initiatieven

Er zijn momenteel geen lopende initiatieven gekend voor het gebied.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Er vond op 17/07/2015 een overleg plaats in Heusden-Zolder.

Aanwezigen: Els Jennen (Heusden-Zolder), Steven Beyen (provincie Limburg dienst waterlopen), Rosita Vanbergen (Ruimte Vlaanderen APL), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen AGP), Jan Vanvelk (Bekkensecretariaat Demer).

Op het overleg werden alle signaalgebieden in Heusden-Zolder besproken. Zowel de mogelijke afbakening als de mogelijke ontwikkelingsperspectieven werden in overleg opgesteld. Na de vergadering werden nog per mail een aantal zaken verduidelijkt (o.a. opmaak hoogtemodel).

Op 26/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing. Het college wenst voor dit signaalgebied nog mee te geven dat:

- voor de beschrijving van het watersysteem kan geput worden uit de gegevens van de hydrologische studie de Schansbeemden,
- door dat in het verleden een andere visie bestond op het onderhoud van de waterhuishouding van het gebied werd de vernatting in de hand gewerkt.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- Niet van toepassing

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Het grootste deel van het WUG is door het BPA reeds herbestemd naar een bestemming die compatibel is met het watersysteem. Deze bestemming dient ook in de toekomst behouden te blijven. Bijgevolg Blijven enkel de percelen over waarop het schooltje en het kinderdagverblijf gesitueerd zijn (zone openbaar nut volgens BPA). Grotendeels zijn deze percelen ontwikkeld, dus in principe is dit geen signaalgebied. Gelet op de problemen die er nu reeds zijn, wordt er toch op aangedrongen nu al voorwaarden te stellen voor toekomstige ontwikkelingen op de site. Deze mogelijk nieuwe ontwikkelingen moeten rekening houden met de hoge grondwaterstanden en hun bouwwijze hierop aanpassen. Een herlokalisatie van het schooltje wordt overwogen.

A: watertoets

- Niet van toepassing

Instrument:

Watertoets. De bevoegde instanties houden rekening met de grondwaterproblematiek bij het toepassen van de watertoets.

Initiatiefnemer: /

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Dit signaalgebied is een specifiek geval omdat de problemen niet meteen blijken uit het kaartmateriaal (watertoetskaarten). De oorzaak is de ligging van dit gebied in mijnverzakkingsgebied. Op vraag van een aantal instanties is het gebied toch opgenomen in de selectie en verder onderzocht. Een groot deel van het WUG blijkt al te zijn herbestemd naar een bestemming die compatibel is met het watersysteem. De afbakening beperkt zich dan ook tot de site van het schooltje en het kinderdagverblijf. De huidige bebouwing heeft nu reeds te kampen met problemen t.g.v. de hoge grondwaterstanden. Mogelijk nieuwe ontwikkelingen moeten rekening houden met de hoge grondwaterstanden en hun bouwwijze hierop aanpassen. De bevoegde instanties houden hiermee rekening bij het toepassen van de watertoets. Een herlokalisatie van het schooltje wordt overwogen.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]

Ontwerp startbeslissing signaalgebied HAL/BERKENBOS (SG_R3_DEM_19) HEUSDEN-ZOLDER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Hal/Berkenbos” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van **xx/xx/xx** zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Heusden-Zolder

Provincie(s): Limburg

Ligging: Woongebied geprangd tussen de Halstraat-Rozenstraat-De Lobbert ('Lobberthof').

Bekken: Demerbekken

Betrokken waterlopen: De Halbeek (3de cat) stroomt ten noorden en westen van het signaalgebied (op een afstand van minimaal 130m verwijderd van het signaalgebied).

Oppervlakte: 1,87ha

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

De bestemming is volgens het gewestplan woongebied.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is momenteel een eerder drassige ruigte / bebost gebied. De aanzet tot verkaveling van het gebied is zichtbaar (wegenis).

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 3/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Demerbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Oorspronkelijk was het gebied niet geselecteerd door het bekkensecretariaat omdat het eerder bestond uit verspreide snippers in bebouwd woongebied met ieder eerder beperkte oppervlaktes. Hiervoor lijkt de watertoets meer geschikt. De gemeente Heusden-Zolder wees op de ernst van de problematiek en vroeg om het gebied toch te selecteren als signaalgebied (input 2014): *"Het gebied De Lobbert/Grauwzustersstraat is ten tijde van de mijnexploitatie 3 tot 4 m verzakt waardoor dit gebied niet enkel onder water zou staan indien NV Mijnen hier niet permanent zou pompen maar bovendien het grondwater onder spanning wordt gehouden door een leemlaag. Het doorgraven en/of doorboren van deze laag heeft tot gevolg dat er respectievelijk permanente bronnen en/of bronnetjes ontstaan. In de Grauwzustersstraat werd 25 jaar geleden een riolering aangelegd en tot vorig jaar stond het fietspad altijd onder water. Ondertussen werd hier een drainage gelegd en deze werd aangesloten op de riolering omwille van veiligheidsredenen (ijsgladheid in de winter). In Lobberthof werden in 2005 de nodige uitrustingswerken uitgevoerd voor de aanleg van een nieuwe verkaveling. Tot op vandaag staat deze volledig blank en is dus niet bouwrijp.*

Het onbebouwde gebied tussen de Halstraat-Rozenstraat-De Lobbert (Lobberthof) is gelegen in woongebied volgens het gewestplan (zo'n 1,9ha). Vooral in deze zone is er een conflict tussen de gewestplanbestemming die onmiddellijke ontwikkeling toelaat en de huidige waterproblematiek."

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Voor de Halbeek werden geen overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgemaakt. Het noordelijke deel bevindt zich in Recent Overstroomd Gebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Niet beschikbaar voor dit signaalgebied.

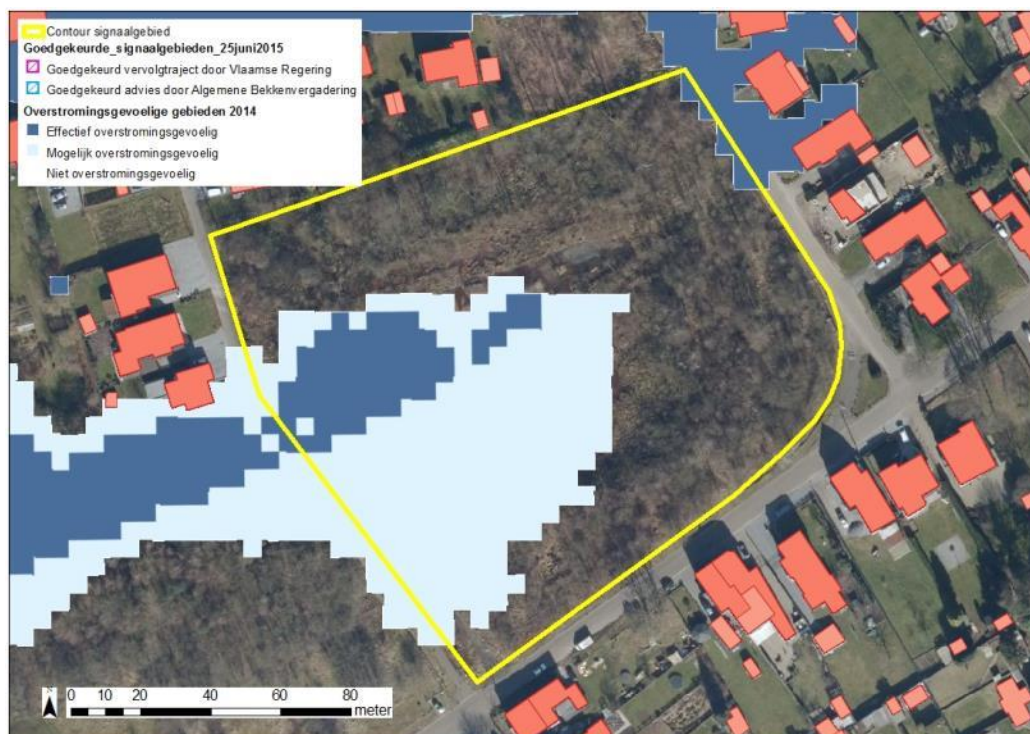
3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied ligt in het stroomgebied van de Halbeek (3de cat). Deze stroomt ten noorden en westen van het signaalgebied (op een afstand van minimaal 130m verwijderd van het signaalgebied).

Het signaalgebied is deels effectief en mogelijk overstromingsgevoelig.

De waterproblemen zijn hoofdzakelijk te wijten aan een grondwaterproblematiek (mijnverzakkingsgebied). Enkel doordat permanent gepompt wordt, staat het gebied niet onder water. Bovendien blijkt er op geringe diepte een soort ondoordringbare laag te zitten maar eenmaal 'doorprikt' ontstaan kleine '(grond)waterbronnen' met continu natte terreinen tot gevolg. Bij grondwerken een tijdje geleden is deze laag op diverse plaatsen doorgraven/doorboord.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De waterproblemen zijn hoofdzakelijk te wijten aan een grondwaterproblematiek: mijnverzakkingsgebied met bijkomend een "doorprikte" ondoorlatende laag. Omwille hiervan is het perceel moeilijk te ontwikkelen en zeker niet bouwrijp. Om de 'gaten' waar die ondoordringbare laag doorbroken werd te dichten, wordt naar een afdoende oplossing gezocht. Er is nood aan een duidelijke studie over het grondwater en de stabiliteit. Op basis van deze studieresultaten kan in de verkaveling hiermee rekening gehouden worden en een aangepaste bouwwijze opgelegd worden.

Er worden in het ontwerp stroomgebiedbeheerplan Schelde geen specifieke acties gepland in of in de buurt van het signaalgebied.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS) wordt het signaalgebied weergegeven als in ontwikkeling.

De verkavelingsvergunning voor het gebied is intussen vervallen.

4.3 Lopende initiatieven

Er zijn momenteel geen lopende initiatieven gekend voor het gebied.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Er vond een overleg plaats op 17/07/2015 in Heusden-Zolder.

Aanwezigen: Els Jennen (Heusden-Zolder), Steven Beyen (provincie Limburg dienst waterlopen), Rosita Vanbergen (Ruimte Vlaanderen APL), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen AGP), Jan Vanvelk (Bekkensecretariaat Demer).

Op het overleg werden alle signaalgebieden in Heusden-Zolder besproken. Zowel de mogelijke afbakening als de mogelijke ontwikkelingsperspectieven werden in overleg opgesteld. Na de vergadering werden nog per mail een aantal zaken verduidelijkt (o.a. opmaak hoogtemodel).

Op 26/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- Niet van toepassing

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Een nieuwe verkavelingsvergunning voor het gebied kan maar nadat er een grondige studie is gebeurd van het grondwater en de stabiliteit. Als op basis van deze studieresultaten blijkt dat het gebied toch kan ontwikkeld worden dan worden o.b.v. de studie voorwaarden opgelegd in de verkaveling. Als uit de studie blijkt dat een woonontwikkeling onmogelijk is, dient te worden gezocht naar een nieuwe functionele invulling voor het gebied. De studie dient in overleg met de waterloopbeheerder te gebeuren.

A: watertoets

- Niet van toepassing

Instrument:

De gemeente voert een vergunningenbeleid waarbij enkel een verkavelingsvergunning met een grondwaterstudie voor goedkeuring in aanmerking komt. De studie beschrijft hierbij de nodige voorwaarden inzake aangepaste bouwen. Als uit de studie blijkt dat een woonontwikkeling onmogelijk is, dient te worden gezocht naar een nieuwe functionele invulling voor het gebied.

Initiatiefnemer:

De verkavelaar geeft opdracht voor de studie. Deze wordt mee opgevolgd door de bevoegde waterbeheerder en de gemeente.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is een momenteel niet ontwikkelbaar woongebied omwille van een grondwaterproblematiek: mijnverzakkingsgebied met bijkomend een "doorprikte" ondoorlatende laag. Er is nood aan een duidelijke studie over het grondwater en de stabiliteit.

De gemeente voert een vergunningenbeleid waarbij enkel een verkavelingsvergunning met een grondwaterstudie in aanmerking komt voor goedkeuring. Op basis van deze studieresultaten kan in de verkaveling hiermee rekening gehouden worden en een aangepaste bouwwijze opgelegd worden (ontwikkelingsperspectief B). Als uit de studie blijkt dat een woonontwikkeling onmogelijk is, dient te worden gezocht naar een nieuwe functionele invulling voor het gebied.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]